

pensioenopbouw

ww

pensioenopbouw

Jaarverslag 2008

Stichting Financiering
Voortzetting Pensioenverzekering

Inhoudsopgave

	Voorwoord	6
	Kerncijfers	7
1	Algemeen	8
1.1	Inleiding	8
1.2	Bijzondere tijden	8
1.3	Verlenging FVP-instroom tot 1 januari 2011	9
2	Bestuur en organisatie	10
2.1	Inleiding	10
2.2	Ontstaan van Stichting FVP	10
2.3	Missie	10
2.4	Strategie	11
2.5	Activiteiten bestuur	12
2.6	Activiteiten Werkgroep Beleidsvoorbereiding (WBV)	12
2.7	Activiteiten Beleggingsadviescommissie (BAC)	12
2.8	Organisatie FVP in 2008	13
3	Uitvoering	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Overleg met UWV	15
3.3	Communicatie	15
3.4	Integraal Kwaliteitsmanagement	15
3.5	Productie	15
3.6	Grensarbeiders	16
3.7	Ontwikkeling van uitvoeringskosten per klant	16
3.8	Hardheidsbepaling	16
3.9	Geschillen en klachten	16
3.10	Toezicht en controle	18
3.11	Overige controlemaatregelen	19
3.12	De Nederlandsche Bank (DNB)	19
4	Financiële ontwikkelingen	21
4.1	Inleiding	21
4.2	Regelgeving	21
4.3	Macro-economische ontwikkelingen	21
4.4	Ramingsmodel waardeverloop vermogen	22
4.5	Ontwikkeling van de verplichtingen	23
4.6	Vermogensbeheer	27
5	Jaarrekening en overige gegevens	31
5.1	Jaarrekening	31
5.2	Overige gegevens	49
6	Personalia en adresgegevens	53
7	Verklarende woordenlijst	57
	Colofon	58

Voorwoord

Het bestuur van Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) biedt u hierbij het jaarverslag 2008 aan. Dit jaarverslag is geschreven om verantwoording af te leggen over de activiteiten van het afgelopen jaar en bedoeld voor De Nederlandsche Bank (DNB), de pensioenuitvoerders, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), andere belanghebbenden en iedereen die geïnteresseerd is in de FVP-regeling.

Het FVP-bestuur heeft in december 2008 besloten om de toegang tot de FVP-regeling per 1 januari 2011 te beëindigen. Dit is een verlenging met één jaar ten opzichte van het besluit dat het FVP-bestuur in december 2007 heeft genomen.

Het verslagjaar was economisch gezien een zeer bijzonder jaar, o.a. vanwege de hectische financieel-economische ontwikkelingen en de oplopende werkloosheid in met name het vierde kwartaal. In 2009 verslechterde deze situatie nog verder. In dit jaarverslag wordt hier verder op ingegaan, mede in het licht van de verlenging van de instroom.

Het bestuur van Stichting FVP bedankt de medewerkers van Kantoor FVP, de overige medewerkers van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en alle personen en organisaties die bij FVP betrokken zijn, voor de inzet en de goede samenwerking in 2008.

Amsterdam, 28 april 2009

Het bestuur van de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering

drs. C.C.H.J. Driessen
voorzitter

Kerncijfers

Het kerncijfer 'lopende FVP-rechten' vermeldt het aantal FVP-bijdragerechten dat ultimo 2008 nog niet beëindigd is. De cijfers 'lopende FVP-rechten' en 'beëindigde FVP-rechten' zijn deels gebaseerd op ramingen die jaarlijks worden bijgesteld. Als gevolg hiervan is er geen aansluiting met de productiecijfers in hoofdstuk 3, die alleen realisaties bevatten. De genoemde getallen zijn exclusief REA-gerechtigden. Op de betreffende ramingen wordt in hoofdstuk 4 dieper ingegaan.

	2008	2007
Aantallen tot en met 31 december		
Ontvangen aanvragen	63.200	65.000
Lopende FVP-rechten	61.700	81.400
Beëindigde FVP-rechten	38.900	44.500
Betaalde FVP-bijdragen	65.100	76.400
Financiële gegevens (in duizenden euro)		
Inkomsten uit beleggingen	-46.700	78.200
Uitkeringslasten	149.900	171.400
Bedrijfskosten - uitvoeringskosten	6.300	6.400
Vrijval voorziening beëindiging Kantoor FVP	200	200
Kosten vermogensbeheer	700	900
Vermogen (in duizenden euro)		
Stichtingsvermogen	742.300	945.700
Voorziening	331.000	424.000
Marktwaaarde beleggingsportefeuille	1.115.400	1.391.000
Total return rendement (time-weighted)		
Vastrentende waarden lang	7,9%	2,5%
Vastrentende waarden kort	5,9%	4,1%
Aandelen	-37,0%	-0,6%
Totaal (unhedged)	-2,7%	2,3%
Totaal (hedged)	-2,6%	3,1%

1 Algemeen

1.1 Inleiding

De economie heeft in het jaar 2008 een bijzondere ontwikkeling doorgemaakt. In de eerste helft van 2008 waren de financieel-economische vooruitzichten betrekkelijk goed, ook voor Stichting FVP. In het derde kwartaal veranderde dit beeld echter en sloeg de positieve trend om in een negatieve trend. Deze komt tot uitdrukking in de door het Centraal Planbureau (CPB) geraamde ontwikkeling van de werkloosheidscijfers. De vermogensontwikkeling van Stichting FVP wordt vooral bepaald door de ontwikkeling van de Nederlandse conjunctuur en de ontwikkelingen op de financiële markten.

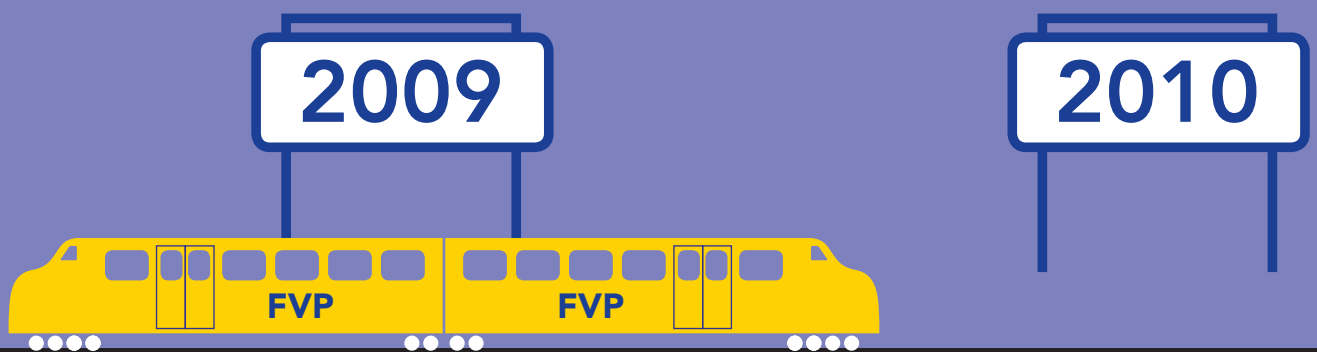
1.2 Bijzondere tijden

In december 2008 nam het FVP-bestuur het besluit om de instroomtermijn in de FVP-regeling opnieuw met één jaar te verlengen tot 1 januari 2011. Dit besluit valt in een bijzonder tijdsgewricht, dat gekenmerkt wordt door de kredietcrisis en de gevolgen voor de reële economie van deze crisis. De oorzaak van de kredietcrisis is onder meer te vinden in betalingsachterstanden, met name bij zogeheten ‘subprime’ hypotheeklen in de Verenigde Staten. Deze hypotheeklen zijn – in stukjes – doorverkocht via allerlei speciale beleggingsproducten. Wereldwijd blijken de balansen van banken en financiële instellingen met deze ‘giftige bezittingen’ (‘toxic assets’) besmet te zijn.

In een wervelstorm van slecht nieuws over de kredietcrisis staat het voortbestaan van banken, en daarmee de economie, op het spel. Aandelenkoersen daalden fors in vrijwel alle markten. Diverse grote financiële instellingen moesten door middel van overheidssteun voor een faillissement behoed worden. Het vertrouwen in de financiële instellingen daalt fors. Bedrijven kunnen geen of nauwelijks krediet meer krijgen, waardoor zij hun activiteiten noodgedwongen moeten opschorten of stoppen.

De dalende beurskoersen en de dalende rente blijken de pensioenfondsen fors te raken. In korte tijd heeft een aanzienlijke daling van de dekkingsgraad plaatsgevonden. Vrijwel geen enkel pensioenfonds heeft nog een dekkingsgraad van boven de 125%. De helft van alle pensioenfondsen zit zelfs beneden de absolute dekkingsgraad van 105%. Ultimo 2007 bedroeg de gemiddelde dekkingsgraad nog circa 140%, ultimo 2008 was deze gedaald tot circa 95%. Om hun dekkingsgraad weer op niveau te krijgen, zullen pensioenfondsen vergaande besluiten moeten nemen in de sfeer van de premies, de indexatie of mogelijk zelfs het korten op de pensioenaanspraken.

Het wordt steeds duidelijker dat de reële economie hard en zwaar wordt getroffen door de financiële crisis. In december 2008 kwam het CPB met een nieuwe raming. Volgens deze raming neemt de omvang van de werkloze beroepsbevolking toe van ruim 300.000 in 2008 tot bijna 500.000 in 2010. In februari 2009 heeft het CPB de ramingen opnieuw herzien.

De omvang van de werkloosheid stijgt volgens de jongste ramingen naar 675.000 in 2010. Een en ander zal ook zijn effect hebben op de vermogenspositie van Stichting FVP.

1.3 Verlenging FVP-instroom tot 1 januari 2011

Zoals al eerder vermeld, heeft het FVP-bestuur in december 2008 besloten om de instroomtermijn in de FVP-regeling opnieuw met één jaar te verlengen tot 1 januari 2011.

In de berichtgeving naar aanleiding van dit besluit is wel nadrukkelijk gesteld dat het FVP-bestuur over de uit te keren bijdragen geen harde garanties kan en wil geven. Alle FVP-bijdragen hebben dus nadrukkelijk een voorwaardelijk karakter. Dit voorwaardelijke karakter geldt des te meer onder de huidige onzekere financiële omstandigheden. Zo nodig, zal het FVP-bestuur gebruik maken van zijn bevoegdheid om de FVP-bijdrage aan te passen.

Op basis van de CPB-ramingen die het FVP-bestuur in december 2008 tot zijn beschikking had, was het mogelijk de beslissing tot verlenging van de instroom te nemen. Bij het maken van deze beslissing heeft het bestuur een aantal criteria gehanteerd. Uitgangspunt is dat er een positief vermogen overblijft na afwikkeling van de FVP-regeling. Ook in het extreme scenario dat de lasten met twintig procent stijgen als gevolg van een sterke toename van de werkloosheid en er sprake is van een zogeheten 'event', volgens de definitie zoals die in het Financieel Toetsingskader is beschreven.

In het basisscenario van het gehanteerde rekenmodel, dat aansluit op de ramingen van het CPB van december 2008, is geen sprake van een verlenging van de FVP-regeling. Als van dit basisscenario wordt uitgegaan, blijft aan het einde van de FVP-regeling, nadat aan alle verplichtingen is voldaan, een restvermogen over van circa € 530 miljoen.

In het meest sombere scenario, waarbij rekening gehouden werd met een verlenging, met 20% hogere uitkeringslasten, in combinatie met het eerder genoemde 'event', bedraagt het restvermogen € 11 miljoen. Op basis van deze uitkomsten heeft het FVP-bestuur in het verslagjaar besloten om de instroom in de FVP-regeling te verlengen van 1 januari 2010 tot 1 januari 2011.

De ramingen na 31 december 2008 geven een pessimistischer beeld. In december 2008 leidden de op dat moment beschikbare ramingen van het CPB tot een verwacht restvermogen in het basisscenario van € 341 miljoen (inclusief de effecten van het verlengingsbesluit van december 2008). Enkele maanden later was dit, naar aanleiding van een recentere CPB-raming en de inmiddels opgetreden ontwikkelingen op de financiële markten, geslonken tot € 60 miljoen. Het FVP-bestuur zal de actuele ontwikkelingen met betrekking tot het restvermogen dan ook nauwlettend volgen en per kwartaal evalueren of aanpassing van het beleid wenselijk is.

Verlenging toegang tot de FVP-regeling

In december 2008 nam het FVP-bestuur het besluit om de instroomtermijn in de FVP-regeling opnieuw met één jaar te verlengen tot 1 januari 2011, zij het onder voorbehoud.

2 Bestuur en organisatie

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk schetst de ontstaansgeschiedenis van Stichting FVP en beschrijft vervolgens de missie en strategie.

Daarnaast worden de activiteiten van het bestuur in 2008 uiteengezet en wordt kort stilgestaan bij de activiteiten van de Werkgroep Beleidsvoorbereiding (WBV) en de Beleggingsadviescommissie (BAC). Aan het einde van dit hoofdstuk is de organisatiestructuur van FVP opgenomen.

2.2 Ontstaan van Stichting FVP

Op 1 januari 1973 werd het Fonds Voorheffing Pensioenverzekering (FVP) opgericht. Het vermogen van dit fonds was bij wet bestemd voor een verplichte aanvullende pensioenverzekering voor werknemers. Toen een algehele pensioenplicht niet meer noodzakelijk bleek, werd met ingang van 1988 de rente van het opgebouwde vermogen gebruikt om de voortzetting van pensioenvoorzieningen van werkloze werknemers van 40 jaar en ouder te financieren.

In 1998 is besloten het fonds te privatiseren. Daarmee eindigde de betrokkenheid van de overheid. De middelen van het fonds werden overgeheveld naar de rechtsopvolger, Stichting FVP, die per 1 januari 1999 door werknemers- en werkgeversorganisaties werd opgericht. In de Wet privatisering FVP is onder meer bepaald dat 'alle middelen van de stichting mogen worden gebruikt om te voorzien in aanvullende pensioenvoorzieningen ten behoeve van werknemers of hun nagelaten betrekkingen'. Bij de privatisering stelde FVP het Bijdragereglement 1999 en het Uitvoeringsreglement 1999 vast, als vervanging van de Bijdrageregelen FVP 1995, die vóór de privatisering van toepassing waren. Tenzij anders vermeld, wordt in dit jaarverslag alleen gesproken over het Bijdragereglement 1999, ook wel FVP-regeling of Bijdrageregeling genoemd.

2.3 Missie

Stichting FVP werkt met de volgende missie:

Stichting FVP levert een bijdrage aan de beperking van pensioenbreuk als gevolg van werkloosheid. Daarnaast voorziet FVP in bijdragen ter financiering van onderzoeken inzake aanvullende pensioenen.

Beperking van pensioenbreuk

Stichting FVP kent twee soorten bijdragen om pensioenbreuk als gevolg van werkloosheid te beperken. Dit zijn de voortzettingsbijdrage en de inkoopbijdrage.

De voortzettingsbijdrage is bestemd voor de voortzetting van de pensioenvoorziening van werknemers die vóór 1 januari 2011 werkloos worden en op de eerste werkloosheidsdag 40 jaar of ouder zijn. Met de voortzettingsbijdrage wordt de voorziening van levenslang ouderdoms- en nabestaandenpensioen voortgezet, die in de laatste dienstbetrekking voorafgaande aan de werkloosheid van toepassing was. Deze bijdrage wordt vergoed over de periode waarin recht bestaat op een loongerelateerde uitkering op grond van de WW.

Daarnaast wordt een voortzettingsbijdrage verstrekt over de periode waarin, op grond van de WW, een vervolgutkering wordt verstrekt aan werkloze werknemers die vóór 11 augustus 2003 werkloos zijn geworden en 57,5 jaar of ouder waren op de eerste werkloosheidsdag.

De inkoopbijdrage is bestemd voor de inkoop van een direct ingaand nabestaandenpensioen ten behoeve van de nabestaanden van werkloze werknemers die tijdens de werkloosheidsperiode zijn overleden. Hierbij geldt geen leeftijds criterium.

Financiering van onderzoeken

Op grond van artikel 2 lid 1 van de Wet privatisering FVP (Stb. 1998, 457) kan Stichting FVP op verzoek van de Sociaal-Economische Raad (SER) voorzien in bijdragen ter financiering van onderzoeken inzake aanvullende pensioenen. Zo heeft Stichting FVP in 2008 op verzoek van de SER onder meer het onderzoek in het kader van de 'Eindevaluatie vernieuwd Convenant medezeggenschap gepensioneerden' medegefinancierd.

Beperking pensioenbreuk

Stichting FVP levert een bijdrage aan de beperking van pensioenbreuk als gevolg van werkloosheid. Daarnaast voorziet FVP in bijdragen ter financiering van onderzoeken inzake aanvullende pensioenen.

2.4 Strategie

Stichting FVP werkt aan de realisatie van het eerste deel van haar missie door een strategie te volgen die uit de volgende onderdelen bestaat:

- Uitbesteding uitvoering FVP-regeling en vermogensbeheer
Het bestuur van Stichting FVP heeft als opdrachtgever de uitvoering van de FVP-regeling en het beheer van het stichtingsvermogen ondergebracht bij de SVB, de opdrachtnemer. Op basis van de Administratieovereenkomst en de Overeenkomst inzake Vermogensbeheer FVP worden de opdrachten uitgevoerd door medewerkers van de SVB. De SVB brengt de loonkosten en andere uitvoeringskosten in rekening bij Stichting FVP. Stichting FVP heeft geen medewerkers in dienst.

Voor de uitvoering van de FVP-regeling heeft de SVB een apart organisatieonderdeel ingericht: Kantoor FVP. In het verslagjaar bedroeg het gemiddelde aantal fulltime-equivalenten (fte's) van Kantoor FVP 53,0 (exclusief 4,2 fte's uitzendkrachten). In 2007 waren dit 58,0 fte's (exclusief 2,4 fte's uitzendkrachten). Het secretariaat van het stichtingsbestuur is ondergebracht bij de afdeling Juridische Zaken & Beleid (JZ&B) van Kantoor FVP. Het vermogensbeheer wordt uitgevoerd door de afdeling Vermogensbeheer (VB) van de SVB.

De FVP-bijdragen worden betaald uit het vermogen van Stichting FVP en de opbrengsten van dit vermogen. Ultimo 2008 bedroeg de marktwaarde van het belegde vermogen € 1.115,4 miljoen (ultimo 2007 was dit € 1.391,0 miljoen). In het verslagjaar bestond de strategische assetmix tot november 2008 uit 20% aandelen, 60% langlopende vastrentende waarden en 20% kortlopende vastrentende waarden. Het percentage aandelen is in december 2008 verlaagd tot 15%; daarbij is het percentage kortlopende vastrentende waarden verhoogd tot 25%.

– Optimale automatisering van gegevensuitwisseling met UWV en pensioenuitvoerders

FVP ontvangt haar gegevens over werkloze werknemers van Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). De pensioengegevens worden opgevraagd bij de pensioenuitvoerders. Dit proces is dankzij een goede en geautomatiseerde gegevensuitwisseling efficiënt ingericht.

– Accountantscontrole op werkloosheids- en pensioengegevens

Op basis van de gegevens van UWV en de pensioenuitvoerders betaalt FVP de bijdragen aan de pensioenvoortzetting van werkloze werknemers. Dit gebeurt na afloop van de werkloosheidsperiode. FVP keert de bijdragen eerst uit aan de pensioenuitvoerders, die de bijdragen vervolgens omzetten in pensioenaanspraken voor de desbetreffende werkloze werknemers. Om de juistheid van de werkloosheids- en de pensioengegevens te garanderen, vraagt FVP van UWV en de pensioenuitvoerders zogeheten assurance engagement-rapporten.

2.5 Activiteiten bestuur

Verlenging FVP-regeling met een jaar

In december 2008 heeft het FVP-bestuur besloten om de instroomtermijn in de FVP-regeling met een jaar te verlengen tot 1 januari 2011. Hierbij geldt geen enkele garantie; de FVP-bijdragen hebben een nadrukkelijk voorwaardelijk karakter.

Reglementswijzigingen

Naar aanleiding van bovengenoemde verlenging van de instroomtermijn besloot het bestuur om de reglementen aan te passen. Een andere reden om deze reglementen aan te passen, was de invoering van de Pensioenwet. In de FVP-regeling wordt nu rekening gehouden met de pensioenovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Ook andere definities uit de Pensioenwet zijn geïntegreerd in de FVP-regeling.

Overige bestuursactiviteiten

Eind 2008 heeft het FVP-bestuur zich beraden over de ontwikkeling van het FVP-vermogen en de beleidsmatige visie op een eventueel kapitaal dat resteert na afwikkeling van de huidige FVP-regeling. Over dit zogeheten restvermogen, waarover grote onzekerheid bestaat, zijn in 2008 geen bestuursbesluiten genomen.

2.6 Activiteiten Werkgroep Beleidsvoorbereiding (WBV)

De WBV is een adviserende, beleidsvoorbereidende werkgroep van Stichting FVP. De WBV bestaat uit zes leden: de beide voorzitters van Stichting FVP, drie leden die de pensioenkoepels vertegenwoordigen (de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen, de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen en het Verbond van Verzekeraars) en de directeur van Kantoor FVP.

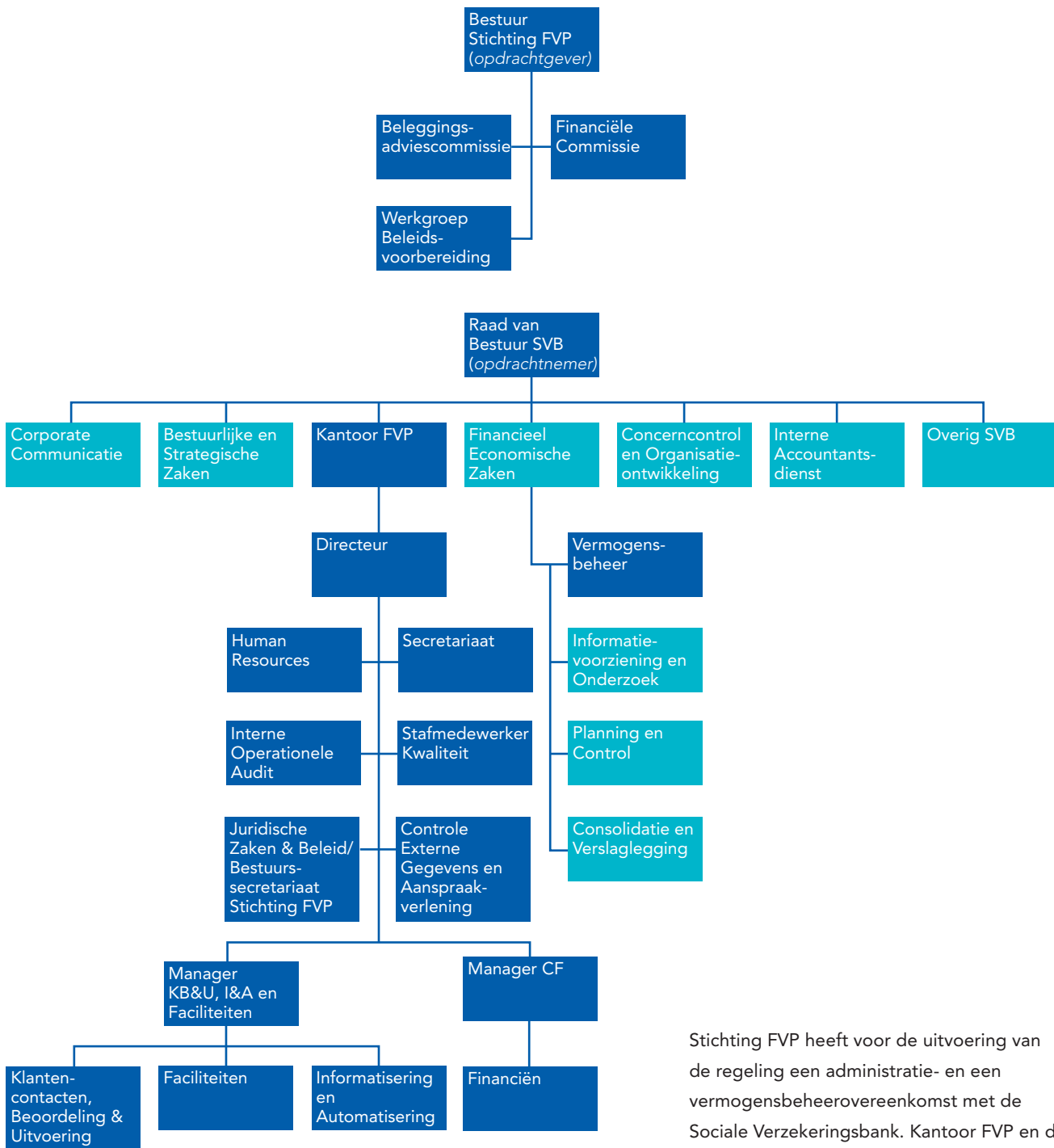
In 2008 boog de WBV zich in meerdere vergaderingen over de omvang en de besteding van het restvermogen. Er zijn hierover nog geen definitieve adviezen aan het FVP-bestuur verstrekt.

2.7 Activiteiten Beleggingsadviescommissie (BAC)

De BAC adviseert het FVP-bestuur over het beleggingsbeleid en de daarmee samenhangende beleidsterreinen. De BAC bestaat uit zes leden: de beide voorzitters van Stichting FVP en vier leden die zijn benoemd door het bestuur van Stichting FVP, op voordracht van de werkgevers- en de werknemersorganisaties. Bij de vergaderingen van de BAC zijn de voorzitter van de Raad van Bestuur van de SVB en vertegenwoordigers van de afdeling Vermogensbeheer aanwezig. Voorstellen voor beleidswijzigingen omtrent het vermogensbeheer worden elk kwartaal, met een advies van de BAC, aan het FVP-bestuur voorgelegd. Sinds 2006 adviseert de BAC ieder kwartaal aan het bestuur omtrent de gewenste strategische assetmix. Het bestuur houdt daarmee de ‘vinger aan de pols’.

In 2008 adviseerde de BAC positief over de verlenging van de instroom tot 1 januari 2011. Daarnaast adviseerde de BAC om de strategische assetmix aan te passen, hierop wordt in paragraaf 4.6 verder ingegaan.

2.8 Organisatie FVP in 2008

Stichting FVP heeft voor de uitvoering van de regeling een administratie- en een vermogensbeheerovereenkomst met de Sociale Verzekeringsbank. Kantoor FVP en de afdeling Vermogensbeheer van de Sociale Verzekeringsbank verzorgen de administratie en het vermogensbeheer van Stichting FVP.

Gemiddelde FVP-bijdrage en aantal betalingen in 2008 tov 2007

Het aantal betalingen in 2008 is ten opzichte van 2007 met ruim 15% afgenomen, van 76.400 in 2007 naar 65.100 in 2008.

De gemiddelde bijdrage nam in 2008 echter toe met 12,5% van € 3.530 (in 2007) naar € 3.970 (in 2008).

3 Uitvoering

3.1 Inleiding

De uitvoering van de FVP-regeling is in 2008 goed verlopen. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste aspecten met betrekking tot de uitvoering van de FVP-regeling en de activiteiten in het kader van toezicht en controle. Ook is er aandacht voor de geschillen en klachten in het afgelopen verslagjaar.

3.2 Overleg met UWV

In 2008 is meerdere malen met UWV gesproken. De voormalige UWV-deeladministraties zijn opgegaan in één centrale UWV-administratie en er is dus geen overleg meer nodig met meerdere vertegenwoordigers van UWV-zijde.

3.3 Communicatie

Verlenging FVP-regeling

In vervolg op het bestuursbesluit van december 2008, om de instroom in de FVP-regeling met een jaar te verlengen, heeft Stichting FVP alle betrokken partijen over dit besluit geïnformeerd. Het ging hierbij om de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), DNB, de pensioen-uitvoerders, UWV, de pensioenkoopels, de Stichting van de Arbeid, de sociale partners, de Vaste Commissie voor SZW, de Consumentenbond en ouderenorganisaties. Daarnaast is een persbericht over dit besluit uitgegeven en werd het besluit gepubliceerd in de Staatscourant.

Website

Actuele ontwikkelingen rond de FVP-regeling zijn gepubliceerd op www.fvp.nl.

3.4 Integraal Kwaliteitsmanagement

Sturing, samenhang en ontwikkelingen binnen de organisatie zijn voor Kantoor FVP belangrijke aandachtspunten. Deze onderwerpen maken onderdeel uit van het integraal kwaliteitsmanagement, dat als doel heeft de organisatie beter in staat te stellen zich te richten op het behalen van de missie. Voor de ontwikkeling en implementatie van integraal kwaliteitsmanagement gebruikt Kantoor FVP het INK-managementmodel van het Instituut voor Nederlandse Kwaliteit. Net als in voorgaande jaren heeft Kantoor FVP dit model gebruikt voor de positiebepaling voor 2008.

3.5 Productie

Werkloze werknemers van 40 jaar of ouder ontvangen ongeveer drie maanden na het intreden van de werkloosheid een aanvraagformulier van FVP. In 2008 leverde dat de volgende productieaantallen op. Ter vergelijking zijn ook de getallen van 2007 vermeld. De opgegeven aantallen zijn afgerond op honderdtallen.

Aantal aanvragen FVP-bijdragen

	2008	2007
Verzonden aanvragen	91.800	91.500
Geretourneerde aanvragen	63.200	65.000

Het aantal verzonden aanvragen in 2008 ligt vrijwel gelijk aan het aantal in 2007. De gemiddelde respons (69,0%) is een fractie lager dan in 2007, toen bedroeg deze 71,0%.

Toekenningen

	2008	2007
Aantal toekenningen	43.800	49.000

Afgezet tegen het aantal geretourneerde aanvragen, is het aantal toekenningen in 2008 lager dan in 2007. In 2008 werd 69,3% van het aantal ingediende aanvragen toegekend, ten opzichte van 75,4% in 2007.

Bij het aantal toekenningen in 2008 zijn 95 toekenningen inkoopbijdrage voor direct ingaand nabestaandenpensioen inbegrepen. In 2007 was sprake van 58 toekenningen inkoopbijdrage voor direct ingaand nabestaandenpensioen.

Betalingen

	2008	2007
Aantal FVP-bijdragen (exclusief terugvorderingen)	65.100	76.400
Verschuldigde FVP-bijdragen* (in miljoenen euro)	258,3	269,6

* Netto voortzettingsbijdragen en uitbetaalde interest (exclusief terugvorderingen en betalingen grensarbeiders)

Het aantal betalingen in 2008 is ten opzichte van 2007 met ruim 15% afgenomen. De verschuldigde bijdrage daalde ten

opzichte van 2007 met ruim 4,2%. Afgezet tegen het aantal betalingen in 2008 nam de gemiddelde bijdrage echter toe van € 3.530 (in 2007) naar € 3.970 (in 2008).

3.6 Grensarbeiders

Ook in het buitenland wonende grensarbeiders die een periode in Nederland hebben gewerkt en werkloos zijn geworden, hebben sinds 1999 onder voorwaarden recht op een FVP-bijdrage. Tot en met 31 december 2008 werden in totaal 1.865 aanvragen van grensarbeiders ontvangen. Daarvan werden 1.641 aanvragen afgehandeld. De resterende 224 aanvragen komen in 2009 en latere jaren tot uitbetaling. In het jaar 2008 is aan grensarbeiders een bedrag van € 1,09 miljoen uitgekeerd aan bijdragen en € 7.305,17 aan rente. In totaal werd tot en met 2008 aan grensarbeiders een bedrag van ruim € 8,53 miljoen aan bijdragen en ruim € 1,05 miljoen aan rente uitgekeerd.

3.7 Ontwikkeling van uitvoeringskosten per klant

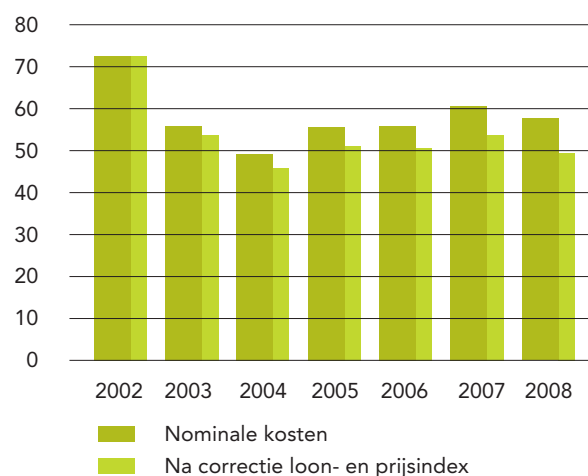
Hierna worden de kosten per klant over de periode 2002 tot en met 2008 weergegeven. De uitvoeringskosten per klant zijn berekend op basis van de verzonden aanvragen. Kantoor FVP kan (in tegenstelling tot de uitvoeringskosten) het aantal verzonden aanvragen niet beïnvloeden. In dit kader is gekozen voor verzonden in plaats van geretourneerde aanvragen, omdat verzonden aanvragen waarop niet wordt gereageerd enkele malen worden gerappelleerd.

De uitvoeringskosten bestaan uit kosten Kantoor FVP en toegerekende kosten SVB. De kosten per klant zijn in 2008 licht gedaald t.o.v. 2007 bij een iets hoger volume verzonden aanvragen.

Ontwikkeling van uitvoeringskosten

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Verzonden aanvragen	83.900	109.700	125.300	110.200	99.600	91.500	91.800
Verschuldigde bijdrage in miljoenen euro	196,8	159,9	168,2	223,1	254,4	269,6	258,3
Uitvoeringskosten in duizenden euro	6.088	6.134	6.148	6.121	5.554	5.547	5.289
Nominale kosten per klant in euro	72,56	55,92	49,07	55,54	55,76	60,62	57,61
Na correctie loon- en prijsindex	72,56	53,68	45,74	50,95	50,64	53,78	49,35
Kosten in % van de uitkeringslasten	3,1	3,8	3,7	2,7	2,2	2,1	2,0

Kosten per klant

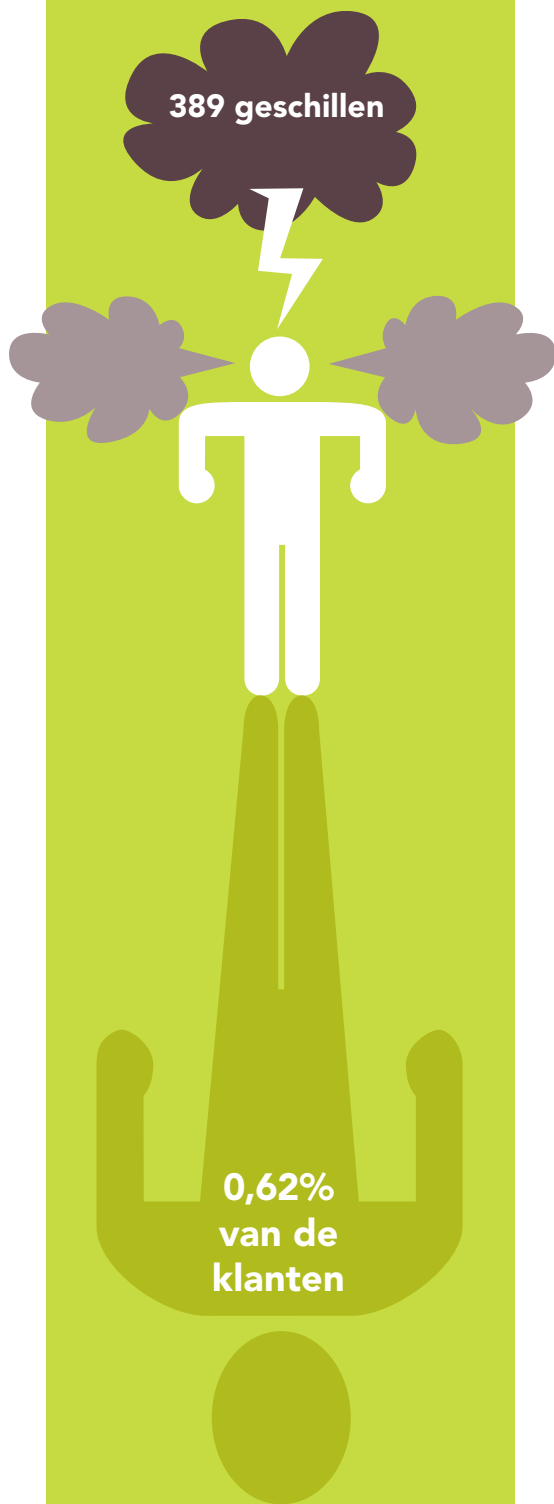
3.8 Hardheidsbepaling

Op grond van het Bijdragereglement 1999 kan in bepaalde gevallen tegemoet worden gekomen aan onbillijkheden van overwegende aard die uit de toepassing van het reglement voortvloeien. In 2008 zijn zes verzoeken om toepassing van de hardheidsbepaling in behandeling genomen. Deze hebben geleid tot één gehonoreerd verzoek en vijf afwijzingen.

3.9 Geschillen en klachten

Geschillenprocedure eerste fase

De eerste fase van de geschillenprocedure biedt FVP de mogelijkheid om op verzoek van een belanghebbende de oorspronkelijke beslissing nog eens onder de loep te nemen en een nieuwe, eventueel herziene, beoordeling te geven over het recht op of de hoogte van de FVP-bijdrage.

Voorraad geschillen eerste fase

	2008	2007
Voorraad op 1 januari	74	100
Aanhangig gemaakt	389	496
Subtotaal	463	596
Afgehandeld	389	522
- gegrond verklaard	331	432
- ongegrond verklaard	47	78
- intrekkingen	11	12
Voorraad op 31 december	74	74

Het totale aantal in 2008 aanhangig gemaakte geschillen (389) ligt 107 lager dan het aantal in 2007 (496). Afgezet tegen het aantal ingediende aanvragen, is er procentueel gezien sprake van een iets beter beeld in vergelijking met 2007. In dit verslagjaar werden 63.200 aanvragen ontvangen, tegenover 65.000 aanvragen in 2007. Dit komt neer op een percentage geschillen eerste fase van respectievelijk 0,62% en 0,76%, afgezet tegen het aantal ingediende aanvragen van 2008 en 2007.

Geschillenprocedure tweede fase

De tweede fase van de geschillenprocedure biedt een belanghebbende de mogelijkheid om de beslissing van FVP uit de eerste fase voor te leggen aan een onafhankelijke Geschillencommissie die uitspraak doet in de vorm van een bindend advies. Een belanghebbende heeft te allen tijde het recht om het geschil voor te leggen aan de kantonrechter in plaats van de Geschillencommissie.

Aan het begin van het huidige verslagjaar waren bij de Geschillencommissie geen lopende zaken in behandeling. Gedurende het jaar zijn achttien geschillen aanhangig gemaakt. Hier is een duidelijke stijging waarneembaar ten opzichte van 2007, toen zeven geschillen aanhangig werden gemaakt bij de Geschillencommissie. In totaal is in tien zaken uitspraak gedaan. Vier zaken zijn ingetrokken door de indiener voordat de Geschillencommissie uitspraak heeft kunnen doen.

De gegrond verklaarde dossiers hadden voor FVP geen beleidsmatige consequenties. Ultimo 2008 resteerden nog vier geschillen. Twee geschillen zijn aangehouden, in afwachting van nadere informatie. De andere twee geschillen werden ontvangen na de laatste zitting van de Geschillencommissie in 2008.

Gerechtelijke procedures

In de verslagperiode zijn geen nieuwe rechtsvorderingen aanhangig gemaakt. Inzake de procedure met als centrale rechtsvraag of een WGA-gerechtigde in aanmerking komt voor een FVP-bijdrage, is in oktober de conclusie van repliek door betrokkene ingediend. In november is namens FVP de conclusie van dupliek ingediend. Inmiddels heeft de kantonrechter op 30 januari 2009 vonnis gewezen in het voordeel van Stichting FVP. Tot 30 april 2009 hebben partijen de mogelijkheid om in hoger beroep te gaan.

Sinds 10 januari 2007 loopt een gerechtelijke procedure tegen een pensioenuitvoerder die door Stichting FVP aanhangig is gemaakt. Deze zaak betreft een terugvordering van een onverschuldigd aan deze pensioenuitvoerder, ter zake van een FVP-bijdrage, betaald bedrag. Nadat FVP de conclusie van repliek had ingediend, verzocht de pensioenuitvoerder de rechtbank om uitstel. In oktober diende de wederpartij de conclusie van dupliek in. Op 15 oktober 2008 is er door FVP een verzoek om pleidooi ingediend. Dit verzoek is door de rechtbank voorlopig aangehouden, omdat er ook een vrijwaringzaak loopt tussen de wederpartij en een derde.

Klachten

In 2008 werden twaalf klachten in de klachtenregistratie opgenomen. In 2007 waren dit er 31. Het betrof daarbij zowel telefonische als schriftelijke klachten. Deze klachten hadden onder meer betrekking op het uitblijven van een beslissing over een ingediende aanvraag, onduidelijkheid bij de klant over de rol die FVP speelt bij waardeoverdracht, het verwerken van een verhuisbericht en op onduidelijkheden over het moment van betaling van de FVP-bijdrage. Ultimo 2008 waren alle klachten afgehandeld.

Bij alle afgehandelde klachten heeft FVP uitleg gegeven over de gevolgde procedure en de maatregelen die zijn genomen om de oorzaak van de klacht weg te nemen. Waar nodig, zijn ook maatregelen voor verbeteringen genomen.

3.10 Toezicht en controle

FVP betaalt elk jaar FVP-bijdragen uit aan pensioenuitvoerders. Deze betalingen vormen de afronding van het vaststellings- en betalingsproces, waarbij zowel de pensioenuitvoerders als UWV nauw betrokken zijn.

Gegevensuitwisseling

UWV levert de basis-, inkomens- en beëindiginggegevens. Aan de hand daarvan weet FVP precies wanneer een WW-periode is ingegaan, wanneer het recht op WW is beëindigd en welk WW-inkomen is genoten. Pensioenuitvoerders leveren gegevens over de pensioenaanspraken, de hoogte van franchises, doorsneepremies en vele andere variabelen die onmisbaar zijn bij de berekening en betaling van FVP-bijdragen.

Controleprotocollen

UWV en pensioenuitvoerders moeten voldoen aan door FVP opgestelde controle-eisen, die in controleprotocollen zijn vastgelegd. De accountants van UWV en pensioenuitvoerders geven periodiek, veelal jaarlijks, op basis van het controleprotocol een assurance engagement-rapport af over de toereikendheid van de administratieve organisatie en de interne beheersing van de gegevensaanlevering en toekenning van de pensioenaanspraken.

Als een pensioenuitvoerder in gebreke blijft, kan dat uiteindelijk betekenen dat de gegevensuitwisseling en de betaling van FVP-bijdragen worden geblokkeerd. FVP streeft er echter naar om dit te voorkomen. Dit gebeurt door in een vroeg stadium intensief te overleggen met de desbetreffende pensioenuitvoerder, waardoor problemen snel in kaart kunnen worden gebracht en opgelost.

Bij de controleprotocollen houdt FVP rekening met de actuele stand van zaken op het gebied van accountancy.

In het verslagjaar werden in totaal 288 pensioenuitvoerders benaderd voor een assurance engagement-rapport over de juistheid en volledigheid van de gegevensuitwisseling en toekenning van de pensioenaanspraken. Deze 288 pensioenuitvoerders vertegenwoordigden 92,34% van de totale uitbetaalde FVP-bijdragen in 2007. Van de 288 pensioenuitvoerders werden er 207 benaderd voor een rapport over de toereikendheid van de administratieve organisatie en de interne beheersing over één jaar (2007), 73 voor een rapport op basis van een gegevensgericht onderzoek over twee jaren (2006-2007) en acht voor een rapport op basis van een gegevensgericht onderzoek over vijf jaren (2003-2007). Ultimo 2008 heeft FVP 286 van de 288 opgevraagde assurance engagement-rapporten ontvangen.

207
rapporten

73
rapporten

8
rapporten

Controlerapporten

288 pensioenuitvoerders werden benaderd voor een rapport over de juistheid en volledigheid van de gegevensuitwisseling en toekenning van de pensioenaanspraken.

Met de twee pensioenuitvoerders van wie nog geen assurance engagement-rapport is ontvangen, is FVP in overleg.

FVP concludeert dat het externe controlemodel in het verslagjaar zijn waarde heeft bewezen en dat het overgrote deel van de verwerkte pensioengegevens voldoende 'gedekt' is door een assurance engagement-rapport.

UWV heeft tijdig aan de controleverplichtingen over het jaar 2008 voldaan. Zij gaven vóór 31 december 2008 een assurance engagement-rapport af.

3.11 Overige controlemaatregelen

Het controlemodel van FVP is gericht op kwaliteitsbewaking en gebaseerd op verschillende uitgangspunten. Voorop staan de assurance engagement-rapporten. Kantoor FVP legt bedrijfsbezoeken af bij de pensioenuitvoerders. Tijdens deze bezoeken worden zowel de tijdigheid als de juistheid van de aanlevering van gegevens beoordeeld en vindt controle op de aanspraakverlening plaats.

In 2008 vonden 54 bedrijfsbezoeken en tien reviews plaats. De reviews worden uitgevoerd door de Interne Accountantsdienst (IAD) van de SVB, met ondersteuning van Kantoor FVP. In het kader van 'beoordeling aan de poort' toetst FVP steekproefsgewijs inkomende cd's of diskettes met pensioengegevens, voordat deze worden verwerkt in het FVP-systeem. Daarnaast onderwerpt FVP de bijdrageberekening aan geautomatiseerde controles, bijvoorbeeld op de hoogte van het pensioengevend salaris en de door pensioenuitvoerders opgegeven doorsneepremies.

3.12 De Nederlandsche Bank (DNB)

Tijdens het verslagjaar heeft FVP de voor het toezicht van belang zijnde informatie aan DNB gezonden. Dit betrof het jaarverslag 2007 (inclusief jaarrekening met accountantsverklaring), de notities waardeverloop van het vermogen van FVP en de kwartaal- en jaarstaten inzake het vermogensbeheer. In november 2008 is met DNB gesproken over de (mogelijke) verlenging van de FVP-regeling en de aanwending van het restvermogen na beëindiging van de regeling. DNB is geïnformeerd over het bestuursbesluit om werknemers die op of na 1 januari 2011 werkloos worden niet meer tot de Bijdrageregeling toe te laten.

De gevolgen van de kredietcrisis voor de arbeidsmarkt

In december 2008 kwam het Centraal Planbureau met een raming, waarin rekening werd gehouden met een stijging van de werkloze beroepsbevolking van ruim 300.000 in 2008 tot bijna 500.000 in 2010. In februari 2009 werd de raming voor 2010 verhoogd tot gemiddeld 675.000.

4 Financiële ontwikkelingen

4.1 Inleiding

De financiële positie van FVP wordt in hoge mate bepaald door de ontwikkeling van de Nederlandse conjunctuur en de ontwikkelingen op de financiële markten. De eerstgenoemde ontwikkeling heeft een grote invloed op het beroep dat op de Bijdrageregeling wordt gedaan. De tweede ontwikkeling bepaalt hoeveel geld voor het honoreren van dat beroep beschikbaar is. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste financiële ontwikkelingen. In paragraaf 4.2 staat de regelgeving vermeld die van belang is voor het vermogensbeheer van FVP en in paragraaf 4.3 wordt ingegaan op de macro-economische ontwikkelingen die van invloed zijn op de verplichtingen en de beleggingen van FVP. In paragraaf 4.4 wordt het ramingsmodel toegelicht en geanalyseerd wat de macro-economische ontwikkelingen betekenen voor het waardeverloop van het FVP-vermogen in 2008 en in de toekomst. In paragraaf 4.5 wordt ingegaan op de verplichtingen en in paragraaf 4.6 op de beleggingen. Het bestuur heeft in december 2008 besloten de toegang tot de Bijdrageregeling te verlengen tot 1 januari 2011.

4.2 Regelgeving

Financieel Toetsingskader

In het verslagjaar deden zich geen voor FVP relevante wijzigingen voor. Met DNB werden de benodigde contacten onderhouden.

Wet Financiële Dienstverlening

Het stembelief op de aandelen is in het verslagjaar ongewijzigd gebleven. De op de FVP-website geplaatste mededeling hierover is daarom gehandhaafd. Het beleid is dat het stemadvies van Eumedion gevolgd wordt tenzij zwaarwegende redenen aanwezig worden geacht om daarvan af te wijken.

4.3 Macro-economische ontwikkelingen

De kredietcrisis, die begon in de zomer van 2007, verdiepte zich in 2008. De problemen op de financiële markten, voortkomend uit riskante Amerikaanse hypotheeklen, namen een omvang aan die in decennia niet is voorgekomen. De betrokkenheid van overheden en centrale banken bij de financiële sector, in een verscheidenheid van vormen, nam eveneens een omvang aan die enkele jaren geleden voor ondenkbaar zou zijn gehouden.

Aandelenkoersen daalden in vrijwel alle markten met tientallen procenten. Banken en verzekeringsmaatschappijen moesten omvangrijke bedragen afschrijven op hun portefeuilles. Aan het eind van 2008 was door Bloomberg een bedrag van \$ 1001 miljard aan afschrijvingen getraceerd. Diverse grote financiële instellingen moesten met overheidssteun (in verschillende vormen) voor een faillissement behoed worden.

Vanaf november 2008 werd duidelijk dat er sprake was van een snelle en sterke daling van de conjunctuur in verschillende landen en regio's. Eind 2008 bleek dat de Verenigde Staten en de eurozone als geheel in een recessie verkeerden. Overheden trachtten het tij te keren met soms zeer omvangrijke stimuleringsprogramma's. Centrale banken voorzagen het bankwezen van omvangrijke bedragen aan liquiditeiten en voerden diverse keren renteverlagingen door. In december 2008 gebeurde dit zelfs met aanzienlijk grotere stappen dan gebruikelijk. De Amerikaanse Federal Reserve ('de Fed') verlaagde de federal funds rate naar een 'target rate' tussen 0,00% en 0,25%.

Ondanks deze ontwikkelingen werd in het grootste deel van 2008 nog nauwelijks rekening gehouden met de gevolgen van de kredietcrisis voor de arbeidsmarkt. Zowel de werkloze beroepsbevolking als de instroom in de WW daalden in de eerste drie kwartalen ten opzichte van 2007. In het vierde kwartaal kwam hier echter snel verandering in. In december 2008 kwam het Centraal Planbureau (CPB) met een nieuwe raming, waarin rekening werd gehouden met een stijging van de werkloze beroepsbevolking van ruim 300.000 in 2008 tot bijna 500.000 in 2010. Ook de WW-instroom in de maand december 2008 was fors hoger dan een jaar eerder het geval was. In februari 2009 kwam het CPB met conceptcijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP). Hierin werd de raming van de werkloze beroepsbevolking voor 2010 verhoogd tot gemiddeld 675.000.

De macro-economische ontwikkelingen hadden sterk negatieve effecten op de vermogenspositie van FVP. Het geraamde restvermogen in het basisscenario werd in drie maanden tijd, vooral door verslechterde werkloosheidsramingen, en in mindere mate door een daling van de waarde van de portefeuille en verlaagde verwachte rendementen, verlaagd van € 341 miljoen tot € 60 miljoen.

Aandelenmarkten

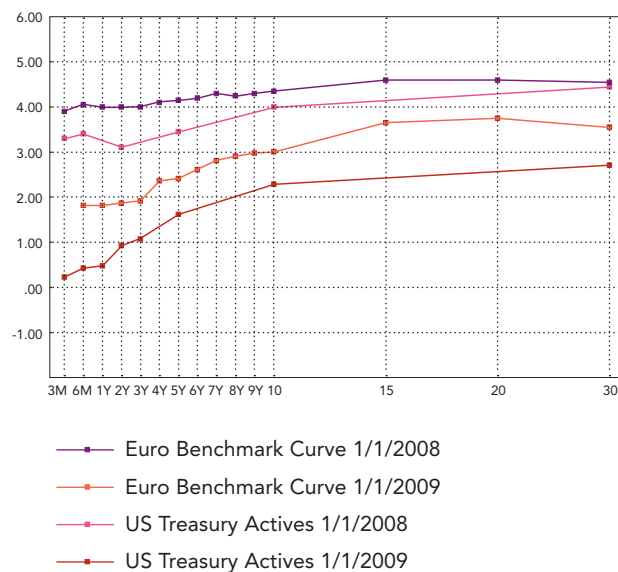
De aandelenkoersen daalden wereldwijd. In de eerste helft van 2008 zetten vooral hogere olieprijsen en angst voor inflatie de aandelenmarkten onder druk. In de tweede helft van het jaar voerden de naderende recessie en de situatie waarin de financiële sector zich bevond de boventoon. Ondanks diverse ingrepen en reddingsoperaties van centrale banken en overheden ging de Amerikaanse zakenbank Lehman Brothers ten onder, wat resulteerde in een verdere afname van het vertrouwen tussen en in financiële instellingen.

Vastrentende waarden

In de eerste helft van 2008 bestond de verwachting dat de vastrentende markten zouden dalen onder invloed van de gestegen inflatie en de verwachting van verdere inflatiestijgingen. Dat gebeurde niet. Onder invloed van een conjuncturele omslag daalden de energie- en grondstofprijzen echter wél later in het jaar, terwijl staatsleningen steeds meer als 'vluchthaven' werden gebruikt. De spread tussen staatsleningen en andere leningen nam toe, evenals de spread tussen staatsleningen van diverse Europese landen.

Renteontwikkeling

Onderstaande grafiek geeft de sterke daling weer van de rendementen op de Amerikaanse en Euroland-kapitaalmarkten in de loop van 2008.

Bovenstaande grafiek geeft de yieldcurve (de rentetermijnstructuur) weer van staatsleningen van de eurozone en de VS per begin en eind van het verslagjaar.

4.4 Ramingsmodel waardeverloop vermogen

Ieder kwartaal wordt een raming gemaakt van het toekomstige waardeverloop van het vermogen van FVP. Hiervoor werd ook in 2008 een model gehanteerd, met diverse scenario's voor de uitkeringslasten en de waarde van de portefeuille. In dit jaarverslag wordt uitgegaan van het basisscenario.

De ramingen zijn gebaseerd op het bestand van FVP-gerechtigden per 31 december 2008, cijfers over WW-instroom van UWV tot en met december 2008 en ramingen over de werkloze beroepsbevolking, salarisontwikkeling en pensioenpremies van het CPB, uit het concept CEP 2009.

Marktwaaardeverloop en uitkeringen

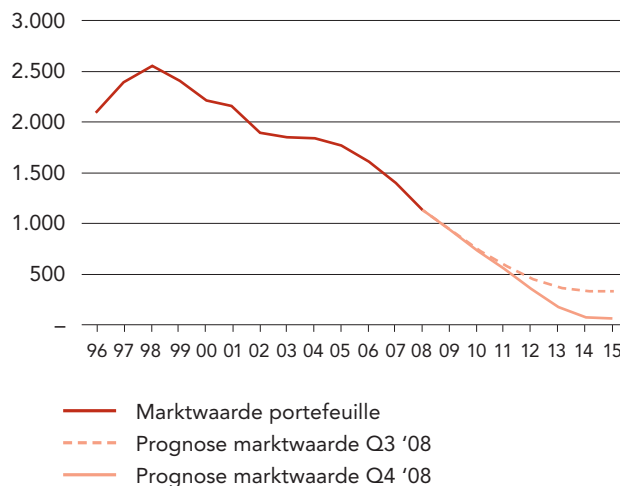
De marktwaarde van de portefeuille (exclusief valutatermijntransacties) bedroeg ultimo 2007 € 1.391,0 miljoen. Ultimo 2008 was deze € 1.115,4 miljoen. Exclusief € 7,0 miljoen aan bedrijfskosten werd € 238,5 miljoen uitbetaald in het kader van de FVP-Bijdrageregeling.

Prognose marktwaarde van het vermogen in 2015

Het geraamde restvermogen ultimo 2015 in het basisscenario werd verlaagd van € 341 miljoen na afloop van het derde kwartaal 2008 tot € 60 miljoen na afloop van het vierde kwartaal 2008.

Marktwaarde van het vermogen ultimo 1996-2015 conform basisscenario ramingsmodel waardeverloop vermogen (in miljoenen euro)

Het geraamde restvermogen ultimo 2015 in het basisscenario werd verlaagd van € 341 miljoen na afloop van het derde kwartaal 2008 tot € 60 miljoen na afloop van het vierde kwartaal 2008.

4.5 Ontwikkeling van de verplichtingen

Mensen van 40 jaar en ouder met een WW-uitkering kunnen recht hebben op een voortzettingsbijdrage van FVP. Dit leidt tot verplichtingen van Stichting FVP tegenover potentiële FVP-gerechtigden. De ontwikkeling van de verplichtingen bepaalt voor een groot deel het FVP-vermogen. Het aantal gerechtigden in het FVP-systeem is lager dan het werkelijke aantal, omdat de aanvragen met een zekere vertraging na aanvang van de werkloosheid binnenkomen. Dit geldt vooral voor de meest recente kwartalen. Omdat de voortzettingsbijdragen pas na de beëindiging van het recht op een WW-uitkering worden vastgesteld, betekent dit dat het aantal gerechtigden – en de daarbij behorende lasten – tot het eind van het verslagjaar voor een deel geschat moeten worden. Daarnaast komen, naarmate de tijd vordert, steeds nieuwe gegevens beschikbaar, waardoor de ramingen moeten worden geactualiseerd. Dit leidt tot periodieke bijstellingen, waarbij het om aanzienlijke bedragen gaat. Een relatief geringe afwijking leidt al snel tot een forse bijstelling.

Onderstaande tabel geeft de verwachting aan van de instroom, het aantal lopende rechten en het aantal beëindigde rechten per eind 2007 en per eind 2008.

Instroom en beëindigde rechten in 2007 en 2008 en het aantal lopende rechten ultimo 2007 en 2008 (excl. REA)

	2008	2007 (na bijstelling)	2007 (volgens jaarrekening 2007)
Instroom	26.331	31.283	31.704
Beëindigde rechten	38.947	48.106	44.472
Lopende rechten	61.722	74.338	81.441
Gemiddeld opgebouwd bedrag (1=€1)	4.436	4.393	4.471

In 2008 daalde de instroom met 16%. De economische ontwikkelingen leidden tot een opwaartse bijstelling van het aantal beëindigingen in 2007 met 8%. In 2008 daalde het aantal beëindigingen met 19%. Per saldo werd de raming van het aantal lopende rechten in 2007 naar beneden

bijgesteld en nam het aantal lopende rechten in 2008 verder af. Het gemiddeld opgebouwde bedrag van de lopende rechten eind 2007 is 2% naar beneden bijgesteld. Het gemiddeld opgebouwde bedrag voor lopende rechten bedroeg eind 2008 € 4.436. Dit was 1% hoger dan in 2007 (na bijstelling).

Naast verplichtingen voor beëindigde rechten en de voorziening voor lopende gevallen, wordt in het lopende jaar een vooruitbetaling gedaan voor de voortzettingsbijdrage voor gerechtigden die binnen een halfjaar na afloop van het verslagjaar 65 jaar worden. Ook voor REA-gerechtigden is een voorziening voortzettingsbijdrage getroffen. Naast voortzettingsbijdragen, voorziet het Bijdragereglement 1999 in inkoopbijdragen voor nabestaanden van werklozen.

Een overzicht van de voorzieningen van het Bijdragereglement 1999 staat in de onderstaande tabel. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen voorzieningen vóór en na aftrek van rentestandskorting om een vergelijking met de jaarrekening te vergemakkelijken.

Voorzieningen Bijdragereglement 1999 vóór en na aftrek van rentestandskorting (RSK) (1 = € 1.000)

Jaarultimo	Na aftrek RSK			Vóór aftrek RSK		
	2008	2007 (na bijstelling)	2007 (volgens jaarrekening 2007)	2008	2007 (na bijstelling)	2007 (volgens jaarrekening 2007)
Voortzettingsbijdragen:						
Verplichtingen voor beëindigde uitkeringen	66.600	94.185	71.666	68.649	96.794	73.813
Opgebouwde rechten nog niet beëindigde uitkeringen	267.917	318.627	355.266	273.826	326.579	364.154
Vooruitbetalingen beëindigingen	-15.942	-17.138	-17.138	-16.400	-17.708	-17.708
Voorziening REA-gerechtigden	192	241	224	192	241	224
Totaal voorzieningen voortzettingsbijdragen	318.767	395.915	410.018	326.267	405.906	420.482
Voorziening inkoopbijdragen	850	2.977	1.577	930	3.082	1.645
Voorziening interestvergoeding	1.680	1.507	1.507	1.680	1.507	1.507
Totaal voorzieningen Bijdragereglement 1999	321.297	400.399	413.102	328.877	410.495	423.634

Voortzettingsbijdragen

De geschatte verplichtingen voor rechthebbenden van wie de loongerelateerde werkloosheidsperiode is beëindigd, bedragen na aftrek van rentestandskorting € 66,6 miljoen. Hiervan komt 15% ten laste van de jaren 2007 en eerder. De opgebouwde voortzettingsbijdragen voor de op balansdatum nog niet beëindigde werkloosheidsuitkeringen bedragen € 267,9 miljoen. Dit is een daling van 15% ten opzichte van de bijgestelde cijfers over 2007. Deze daling is het gevolg van een daling van het aantal lopende rechten. De vooruitbetaalde beëindigingen komen in 2008 uit op € 15,9 miljoen. Voor REA-gerechtigden is een bedrag van bijna € 0,2 miljoen gereserveerd. De totale voorziening voortzettingsbijdragen komt (na aftrek van rentestandskorting) uit op € 318,8 miljoen per eind 2008 tegen € 395,9 miljoen per eind 2007 (na bijstelling).

Inkoopbijdragen

In 2008 waren de onttrekkingen aan de inkoopbijdragen ruim tweemaal zo hoog als de voorziening per eind 2007. Daarom is de voorziening ultimo 2007 aanzienlijk naar boven bijgesteld. Voor eind 2008 is de voorziening inkoopbijdragen juist veel lager gesteld. De totale voorziening Bijdragereglement 1999 bedraagt eind 2008 € 321,3 miljoen.

Grensarbeiders

Naast de voorzieningen voor het Bijdragereglement 1999, zijn er voorzieningen voor grensarbeiders. Deze voorzieningen zijn per ultimo 2008 verlaagd. Enerzijds omdat er minder grensarbeiders bij FVP bekend zijn en anderzijds omdat, gezien de lage WW-instroom in 2007 en 2008, naar verwachting minder nieuwe grensarbeiders over deze jaren aangemeld zullen worden.

Voorzieningen grensarbeiders (1 = € 1.000)

Jaarultimo	2008	2007 (na bijstelling)	2007 (Volgens jaarrekening 2007)
Voorziening voortzettingsbijdragen	2.800	3.892	3.700
Voorziening interestvergoeding	20	27	70
Totaal voorzieningen grensarbeiders	2.820	3.919	3.770

Uitkeringslasten (1 = € 1.000)

	Na aftrek RSK		Vóór aftrek RSK	
	2008	2007	2008	2007
Lasten Bijdragereglement 1999				
Bijstelling voortzettingsbijdragen werknemers	-14.123	-24.309	-14.594	-24.307
Bijstelling voortzettingsbijdragen REA	18	-211	18	-211
Vastgestelde voortzettingsbijdragen	217.051	229.946	222.079	231.058
Vastgestelde vooruitbetalingen	15.942	17.138	16.400	17.708
Vastgestelde voortzettingsbijdragen REA	73	162	73	162
Mutatie voorziening voortzettingsbijdragen	-77.148	-58.770	-79.639	-48.308
Totaal lasten voortzettingsbijdragen	141.813	163.957	144.337	176.102
Bijstelling inkoopbijdragen	1.400	-67	1.437	-64
Vastgestelde inkoopbijdragen	4.023	2.248	4.113	2.264
Mutatie voorziening inkoopbijdragen	-2.127	-85	-2.152	-52
Totaal lasten inkoopbijdragen	3.296	2.096	3.398	2.148
Vastgestelde interestvergoeding	4.488	4.445	4.488	4.445
Mutatie voorziening interestvergoeding	173	-61	173	-61
Totaal lasten interestvergoeding	4.661	4.384	4.661	4.384
Lasten grensarbeiders				
Bijstelling voortzettingsbijdragen	192	941	192	941
Bijstelling interestvergoeding	-43	-26	-43	-26
Totaal lasten grensarbeiders	149	915	149	915
Totaal uitkeringslasten	149.919	171.352	152.545	183.549

Uitkeringslasten

De uitkeringslasten bestaan uit bijstellingen van de beginstand van de voorziening, de uitkeringen en interestvergoedingen die gedurende het jaar zijn vastgesteld en het verschil tussen de bijgestelde beginstand en de eindstand van de voorziening.

Uitkeringslasten na balansdatum

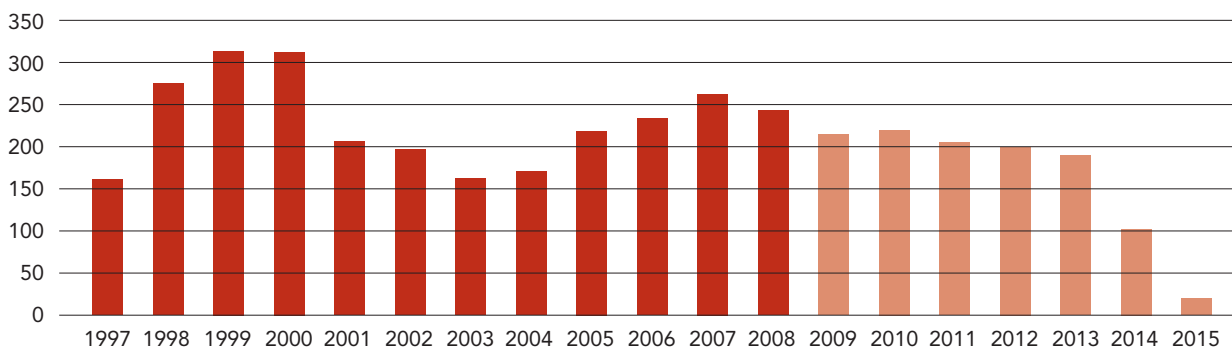
In de raming van de lasten na balansdatum zitten grote onzekerheden voor wat betreft de uitstroomkansen en de salarissen. Daarom worden deze lasten afgerond op tientallen miljoenen euro. De lasten na 31 december 2008 worden geraamd op € 190 miljoen.

Ter vergelijking: in het jaarverslag 2007 werden de uitkeringslasten na balansdatum (31 december 2007) geraamd op € 300 miljoen. Door de afname van het aantal lopende rechten van 81.400 eind 2007 (vóór bijstelling) naar 61.700 per eind 2008 en verkorting van de maximale WW-duur daalden deze lasten na balansdatum ten opzichte van 2007.

Uitbetalingen inzake uitkeringen en bedrijfskosten

Door de periode die verstrijkt in de administratieve verwerking bij de pensioenuitvoerders en bij FVP, wijken de uitkeringen op kasbasis af van de uitkeringslasten.

(Prognose) uitbetalingen (inclusief bedrijfskosten)

De uitkeringen op kasbasis laten in de loop van de tijd een grillig verloop zien, dat voornamelijk samenhangt met de ontwikkelingen in de conjunctuur. Hiermee wordt rekening gehouden bij het vermogensbeheer, onder meer door het aanhouden van 25% liquiditeiten, die belegd worden met (zoveel mogelijk) inachtneming van het vermoedelijke patroon van de maandelijkse uitkeringen.

In de (prognose van de) uitbetalingen wordt eveneens rekening gehouden met de bedrijfskosten.

De meeste uitkeringen worden ruim een halfjaar na het moment van uitstroom uit de WW betaald. Tijdens de periode van laagconjunctuur van 2001 tot en met 2003 was er sprake van een hoge instroom van gerechtigden in de FVP-regeling, die na een aantal jaren weer uitstroonden. De piek in de uitkeringen op kasbasis lag in 2007. Voor gerechtigden die sinds het derde kwartaal van 2006 zijn ingestroomd, is de maximale WW-duur verkort. Sinds 2008 nemen de uitbetalingen geleidelijk af. Na het besluit van het FVP-bestuur in december 2008 om de instroom in de FVP-regeling te verlengen, kunnen werklozen tot en met 2010 instromen. Ondanks de verwachte oplopende werkloosheid en de daarmee samenhangende stijging in de instroom in 2009 en 2010, nemen de uitbetalingen naar verwachting niet meer toe. Er stromen namelijk steeds minder mensen uit met een lange WW-duur op basis van de vroegere wetgeving. Op basis van de maximale WW-duur van 38 maanden en herlevingen van maximaal een halfjaar, wordt er in het ramingsmodel rekening mee gehouden dat de laatste uitstroom plaatsvindt in het derde kwartaal van 2014. Dit betekent dat de laatste betalingen in 2015 zullen plaatsvinden.

4.6 Vermogensbeheer

De uitkeringen moeten betaald worden uit het vermogen van het FVP.

Bij de inrichting van het vermogensbeheer wordt er daarom naar gestreefd zo goed mogelijk in te spelen op het bijzondere karakter van FVP: een fonds met een bijzondere doelstelling, dat een beperkte resterende levensduur heeft en een einddatum die niet exact te bepalen is, onder meer door onzekerheden omtrent het vermogensverloop en omtrent de uitvoering van een (eventueel) affinancieringsscenario.

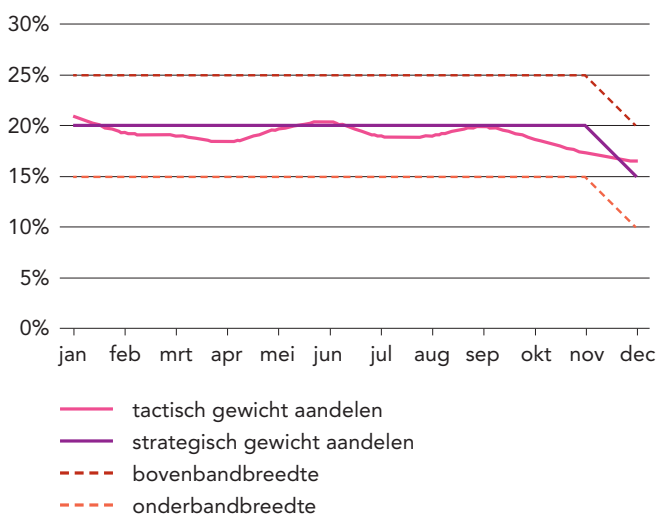
Assetmix

In november 2008 adviseerde de BAC aan het FVP-bestuur de assetmix met ingang van 1 december 2008 te wijzigen in 15% aandelen, 60% vastrentende waarden en 25% vastrentende waarden kort. Het FVP-bestuur nam dit advies in december 2008 over.

Assets	'oude' strategische gewichten	'nieuwe' strategische gewichten
Vastrentende waarden lang	60%	60%
Vastrentende waarden kort	20%	25%
Aandelen	20%	15%
waarvan:		
– West-Europa		60%
– Verenigde Staten		30%
– Japan		10%
Totaal	100%	100%

In 2008 werd in het algemeen een onderweging in aandelen aangehouden, een (ongeveer) neutrale weging in vastrentende waarden en een overweging in liquiditeiten. Uiteraard werd in 2008 de verhouding van de gewichten ook beïnvloed door de uitkeringen die uit de liquiditeiten betaald werden.

Tactisch en strategisch gewicht aandelen 2008

Resultaten

In de onderstaande tabel staan de rendementen. Exclusief de beheerskosten en het APG-IS Global Sustainability Fund, maar inclusief de opbrengsten van securities lending.

Total return portefeuille en benchmark 2008 (%)

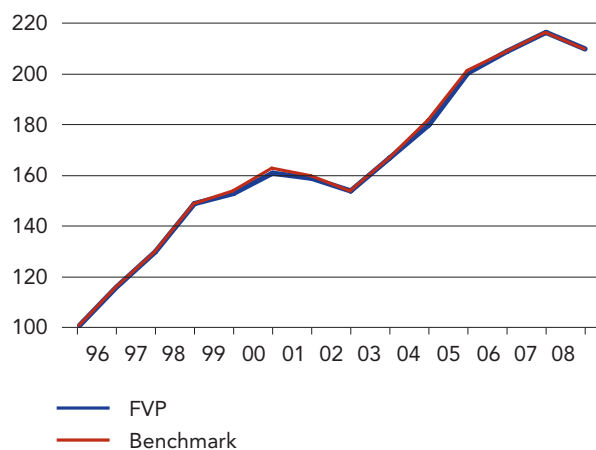
	FVP	Benchmark
Vastrentende waarden lang	7,94	10,07
Vastrentende waarden kort	5,87	4,00
Aandelen West-Europa	-40,40	-43,77
Aandelen Verenigde Staten	-33,41	-33,73
Aandelen Japan	-25,46	-25,54
Totaal unhedged performance	-2,68	-2,52
Valutatermijncontracten	0,12	0,01
Totaal hedged performance	-2,56	-2,51

De opbrengsten van securities lending daalden in de laatste maanden van 2008 na het aanscherpen van de onderpandseisen. Dit hing samen met gebleken risico's ten aanzien van de waarde van ontvangen onderpanden. De bij de benchmark

behorende genormeerde kosten worden geraamd op tien basispunten. De beheerskosten van de portefeuille bedroegen circa zes basispunten.

Het cumulatief rendement ontwikkelde zich sinds 1996 als volgt:

Cumulatief rendement 1996-2008 (begin 1996 = 100)

Vastrentende waarden lang

De performance van de portefeuille vastrentende waarden lang werd in het gehele jaar 2008 negatief beïnvloed door de toename van de credit spread. Deze trad zowel op bij covered bonds als bij door overheden gegarandeerde leningen. Als gevolg hiervan bleef de relatieve performance van dit deel van de portefeuille achter bij de benchmark.

Vastrentende waarden kort

Het rendement op vastrentende waarden kort lag in 2008 iets boven de benchmark.

Aandelen

De performance van de aandelen was door de neerwaartse conjunctuur in absolute zin sterk negatief. De relatieve performance van de West-Europese aandelenportefeuille ten opzichte van de index was echter wél positief. Dit kwam door een goede sectorallocatie en selectie binnen sectoren. De aandelenbeleggingen in de Verenigde Staten en Japan worden passief beheerd en lieten een rendement zien dat overeenkomt met de van toepassing zijnde indices.

Risico

De vastgestelde maatstaven (in termen van maximale tracking-errors) werden in 2008 niet doorbroken. Dit gold zowel voor de afzonderlijke asset-classes en de totale portefeuille als voor de ratings- en volumelimieten ten aanzien van debiteuren.

De toegestane bandbreedtes van de strategische assetmix werden wél, maar slechts op één dag, doorbroken. Conform de afspraak is toen door het FVP-bestuur overlegd met de BAC. Vanwege de uitzonderlijke situatie op de financiële markten en het bijzondere karakter van FVP adviseerde de BAC om met ingang van 1 december 2008 het belang van aandelen te verlagen van 20% naar 15% en het belang van vastrentend kort te verhogen van 20% naar 25%. Het FVP-bestuur heeft vervolgens conform dat advies besloten. Het in paragraaf 4.4 genoemde ramingsmodel waardeverloop vermogen wordt weliswaar gebruikt als middel om het risico op integraal niveau verder te beheersen, maar de ontwikkeling van de conjunctuur, die in belangrijke mate het totale risico van FVP bepaalt, blijft moeilijk te voorspellen.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

Eind 2008 werd 0,41% van de portefeuille belegd in een MVB-fonds. De netto total return over 2008 bedroeg -38,66%, terwijl het rendement van de op deze belegging van toepassing zijnde benchmark -37,64% bedroeg.

5 Jaarrekening en overige gegevens

5.1 Jaarrekening

Balans van Stichting FVP per 31 december 2008

na bestemming van het saldo van baten en lasten (1= € 1.000)

Activa	31-12-2008	31-12-2007
Vaste activa		
a beleggingen	1.066.101	1.354.930
Vlottende activa-		
b overlopende interest	19.801	25.340
c overige vorderingen	8.151	1.448
d rekening-courant SVB	-	507
e liquide middelen	15	3.604
	<hr/> 27.967	<hr/> 30.899
Totaal activa	1.094.068	1.385.829
 Passiva		
f stichtingsvermogen	742.311	945.732
Voorzieningen		
g voorziening premiebijdragen	321.297	413.102
h voorziening premiebijdragen grensarbeiders	2.820	3.770
i voorziening beëindiging Kantoor FVP	6.749	7.102
	<hr/> 330.866	<hr/> 423.974
Kortlopende schulden		
j pensioenuitvoerders	20.010	15.523
k rekening-courant SVB	155	-
l overige schulden	726	600
	<hr/> 20.891	<hr/> 16.123
Totaal passiva	1.094.068	1.385.829

Rekening van baten en lasten van Stichting FVP over 2008

(1= € 1.000)

Baten	2008	2007
Opbrengsten uit beleggingen		
m dividend	6.353	7.026
n interest	45.314	52.450
o securities lending	400	462
p1 ongerealiseerde koersverschillen	-110.409	-26.959
p2 overige koersverschillen	11.615	45.229
	-46.727	78.208
q Bijzondere baten		
vrijval/dotatie voorziening beëindiging FVP	234	224
Totaal baten	-46.493	78.432
Lasten		
r Uitkeringslasten		
bijstelling voorziening premiebijdragen	-12.990	-23.667
dotatie voorziening premiebijdragen	165.535	207.216
mutaties rentestandskorting	-2.626	-12.197
	149.919	171.352
Bedrijfskosten		
s uitvoeringskosten t.b.v. FVP	5.289	5.547
t overige uitvoeringskosten	647	645
u algemene kosten t.b.v. het fondsbeheer	355	250
	6.291	6.442
v kosten vermogensbeheer	718	874
Totaal lasten	156.928	178.668
Nadelig saldo	-203.421	-100.236

Kasstroomoverzicht van Stichting FVP (1= € 1.000)

Het kasstroomoverzicht van Stichting FVP is opgesteld volgens de indirecte methode.

	<u>2008</u>	<u>2007</u>				
Kasstroom uit operationele activiteiten						
Saldo van baten en lasten (nadelig)	-203.421	-100.236				
Aanpassingen voor						
Mutatie voorziening premiebijdragen	-92.755	-83.732				
Mutatie voorziening beëindiging Kantoor FVP	-353	-238				
Koersverschillen beleggingen	104.612	-6.230				
	11.504	-90.200				
Veranderingen in werkkapitaal						
Overige vorderingen	-6.703	-923				
Overlopende interest	5.539	1.116				
Rekening-courant SVB	662	-127				
Mutatie rekening-courant pensioenuitvoerders	4.487	474				
Overige schulden	126	-803				
	4.111	-263				
	15.615	-90.463				
Kasstroom uit operationele activiteiten	-187.806	-190.699				
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten						
Investeringen uit financiële activa						
Beleggingen aankopen	-1.806.862	-5.359.246				
Beleggingen verkopen	1.991.079	5.552.025				
	184.217	192.779				
Toe-/afname liquide middelen	-3.589	2.080				
Specificatie liquide middelen	2008	2007	Mutatie	2007	2006	Mutatie
Liquide middelen	15	3.604	-3.589	3.604	1.524	2.080

Toelichting op de jaarrekening van Stichting FVP

Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld conform de door het bestuur van Stichting FVP vastgestelde inrichtingseisen. Deze eisen zijn afgeleid van de normen die in het maatschappelijke verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd. De grondslagen zijn ten opzichte van het vorige verslagjaar niet gewijzigd.

Beleggingen

De aandelen zijn gewaardeerd tegen beurswaarde. Gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten worden rechtstreeks in het resultaat verantwoord. Beleggingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op de balansdatum.

De obligaties en onderhandse leningen zijn gewaardeerd tegen de gecorrigeerde aanschafwaarde. Het verschil tussen de aanschafwaarde en nominale waarde (agio/disagio) wordt, naar tijdsgelang, op de aanschafwaarde bij- of afgeschreven.

Verschillen tussen de boekwaarde en de verkoopopbrengst bij verkoop van beleggingen in obligaties op het moment van gelijktijdige aankoop van andere obligaties (ruiltransacties) worden in de balans opgenomen en gespreid over de resterende looptijd van het gekochte actief als resultaat verantwoord.

Valutatermijntransacties

Het valutarisico voor een aantal niet in euro luidende beleggingen is afgedekt door valutatermijncontracten. Deze contracten zijn gewaardeerd op marktwaarde, oftewel de waarde die aan die contracten op basis van beschikbare marktinformatie kan worden toegerekend.

Stichtingsvermogen

Het stichtingsvermogen wordt aangewend voor de uitvoering van de Bijdrageregeling en de financiering van onderzoeken naar aanvullende pensioenen. Het saldo van baten en lasten wordt verwerkt in het stichtingsvermogen van Stichting FVP.

Voorziening premiebijdragen

De voorziening voor premiebijdragen betreft de geschatte verplichtingen in de periode van 1 oktober 1993 tot en met 31 december 2008 op grond van de Bijdrageregeling, waarover Stichting FVP de bijdrage nog niet heeft vastgesteld. Inclusief de hiermee verband houdende rentelasten.

Deze voorziening wordt bepaald op grond van een raming, waarbij gebruik is gemaakt van gerealiseerde cijfers (vanaf 1993 tot en met het eerste kwartaal van het verslagjaar) uit het systeem van Stichting FVP. Deze gegevens hebben betrekking op het aantal rechthebbenden, het aantal beëindigingen, de duur van de uitkeringen en de berekende FVP-bijdrage. Voor de nog niet beëindigde gevallen zijn de duur en de FVP-bijdrage geraamd op basis van ervaringscijfers. Met deze berekeningsystematiek kunnen op basis van de werkelijke ontwikkeling bijstellingen plaatsvinden.

De voorziening voor premiebijdragen is opgebouwd uit voorzieningen voor:

- 1) voortzettingsbijdragen Bijdragereglement 1999;
- 2) inkoopbijdragen Bijdragereglement 1999;
- 3) interestvergoeding Bijdragereglement 1999.

ad 1) voorziening voortzettingsbijdragen Bijdragereglement 1999

Bij de bepaling van de voorziening voor voortzettingsbijdragen van de Bijdrageregeling wordt onderscheid gemaakt tussen de door Stichting FVP gehanteerde standaardkoopsomtarieven en doorsneepremies. De bijdragen aan een deel van de pensioenuitvoerders vinden namelijk deels plaats op basis van standaardkoopsomtarieven, terwijl de bijdragen aan de overige pensioenuitvoerders berekend worden tegen een doorsneepremie. Als sprake is van standaardkoopsomtarieven, wordt een rentestandskorting toegepast. Als een pensioenuitvoerder echter heeft gekozen voor vaststelling op basis van de doorsneepremie, stelt Stichting FVP de bijdrage vast op basis van de premie zoals die van toepassing was voorafgaand aan de eerste WW-dag.

ad 2) voorziening inkoopbijdragen Bijdragereglement 1999

De voorziening voor inkoopbijdragen betreft de geschatte verplichting voor nabestaanden van overleden WW-gerechtigden. Ongeacht de leeftijd van een overleden WW-gerechtigde, kunnen nabestaanden aanspraak maken op een inkoopbijdrage voor het nog niet opgebouwde deel van het nabestaandenpensioen. Dit geldt echter niet voor WW-gerechtigden die ouder zijn dan 40 jaar en van wie de pensioenuitvoerder heeft gekozen voor vaststelling op basis van de doorsneepremie. In dat geval is het risico van overlijden al bij deze premie inbegrepen.

ad 3) voorziening interestvergoeding Bijdragereglement 1999

Stichting FVP vergoedt interest over de periode die ligt tussen de datum van beëindiging van de werkloosheidsuitkering en de datum van de bijdragebetaling.

Voorziening premiebijdragen grensarbeiders

De voorziening voor premiebijdragen voor grensarbeiders is opgebouwd uit voorzieningen voor:

- 1) voortzettingsbijdragen grensarbeiders;
- 2) interestvergoeding grensarbeiders.

ad 1) voorziening voortzettingsbijdragen grensarbeiders

De voorziening heeft betrekking op grensarbeiders die als gevolg van de Europese regelgeving met terugwerkende kracht tot 1988 (het startjaar van de FVP-regeling) aanspraak kunnen maken op een FVP-bijdrage.

ad 2) voorziening interestvergoeding grensarbeiders

Stichting FVP vergoedt interest over de te vergoeden premiebijdragen.

Voorziening beëindiging Kantoor FVP

Het FVP-bestuur heeft besloten de instroom in de FVP-regeling per WW-ingangsdatum 1 januari 2011 te beëindigen. Voor de hieruit voortvloeiende afbouw van de organisatie is een voorziening gevormd.

Kortlopende schulden pensioenuitvoerders

Deze post omvat:

- de rekening-courant met de pensioenuitvoerders, oftewel de op de balansdatum vastgestelde premiebijdragen die nog niet zijn uitbetaald;
- de te betalen interestvergoeding, oftewel de te betalen interest over de op de balansdatum nog te betalen vastgestelde premiebijdragen.

Overige activa en passiva

Voor zover in het hiervóór staande niet anders is aangegeven, worden activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

Bepaling van het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten wordt bepaald als de opbrengst uit beleggingen verminderd met:

- de uitkeringslasten;
- de bedrijfskosten;
- de kosten vermogensbeheer.

Dit saldo wordt toegevoegd aan of komt ten laste van het stichtingsvermogen.

Toerekening van baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze baten en lasten betrekking hebben.

Koersverschillen

De post koersverschillen omvat:

- de bij- of afschrijving, naar tijdsgelang, van het verschil tussen de gecorrigeerde aanschafwaarde en nominale waarde van de obligaties en onderhandse leningen;
- de koersresultaten bij verkoop van beleggingen, die niet in het kader van een ruiltransactie worden gerealiseerd;
- de koersresultaten (zowel gerealiseerd als ongerealiseerd) op aandelen;
- de koersresultaten (zowel gerealiseerd als ongerealiseerd) op valutatermijncontracten;
- incidentele en bijzondere resultaten, waaronder opbrengsten van schadeclaims.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling dan wel omrekening in vreemde valuta worden verwerkt in de rekening van baten en lasten in de periode waarin deze verschillen zich voordoen.

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans van Stichting FVP per 31 december 2008

(1= € 1.000)

Activa	31-12-2008	31-12-2007
a Beleggingen		
Aandelen	181.083	296.172
Obligaties	729.442	793.399
Onderhandse leningen	3.976	26.557
Kasgeldleningen	151.600	238.802
Totaal	1.066.101	1.354.930

Mutatieoverzicht beleggingen (1= € 1.000)

	Aandelen	Obligaties	Onderhandse leningen	Kasgeldleningen	Totaal 2008	Totaal 2007
Balanswaarde primo jaar	296.172	793.399	26.557	238.802	1.354.930	1.541.479
Aankopen en stortingen	6.777	695.204	-	1.104.881	1.806.862	5.359.246
Verkopen en aflossingen	-6.301	-770.098	-22.597	-1.192.083	-1.991.079	-5.552.025
Gerealiseerde koersverschillen	1.199	10.937	16	-	12.152	34.560
Ongerealiseerde koersverschillen	-116.764	-	-	-	-116.764	-28.330
Balanswaarde ultimo jaar	181.083	729.442	3.976	151.600	1.066.101	1.354.930
Nominale waarde	-	755.425	3.992	151.600		
Marktwaarde/beurswaarde*	181.083	778.495	4.179	151.600	1.115.357	1.391.025

* exclusief opgelopen rente

De aankopen en verkopen inzake vastrentende waarden worden verantwoord tegen gecorrigeerde aanschafwaarde en de aflossingen tegen opbrengstbedragen. Overige mutaties in de waarde van beleggingen worden onder 'Koersverschillen' verantwoord. Uiteindelijk bedroeg het agio op de vastrentende waarden € 26,0 miljoen (in 2007 was dit € 31,1 miljoen). Dit bedrag zal, gespreid over de resterende looptijd van de gekochte activa, als baat worden verantwoord.

Flottende Activa**31-12-2008****31-12-2007****b Overlopende interest inzake beleggingen (1= € 1.000)**

Obligaties	18.527	20.916
Onderhandse leningen u/g	59	490
Kasgeldleningen u/g	1.215	3.934
Totaal	19.801	25.340

c Overige vorderingen (1= € 1.000)

Te vorderen dividend en dividendbelasting	250	258
Vorderingen op pensioenuitvoerders	455	187
Vordering valutatermijntransacties	7.283	928
Verworven toekomstige beleggingen	152	-
Overige	11	75
Totaal	8.151	1.448

De vordering valutatermijntransacties van € 7,3 miljoen betreft het ongerealiseerde koersresultaat op valutatermijncontracten, met 17 maart 2009 als expiratiedatum. Vóór die datum zullen deze contracten worden gesloten door het doen van een tegenovergestelde transactie. Dit houdt in dat de desbetreffende vreemde valuta niet daadwerkelijk worden ontvangen. Het positieve verschil tussen de contractuele waarde en de werkelijke waarde per ultimo december 2008 staat tot deze sluiting als vordering op de balans.

d Rekening-courant SVB

Over de rekening-courantverhouding van de SVB met Stichting FVP vindt interestverrekening plaats. Het hierbij gehanteerde gemiddelde maandpercentage is gelijk aan het 12-maands Euribor voor debetsaldi en het eenmaands Euribor voor creditsaldi.

e Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan Stichting FVP.

Passiva	2008	2007
f Stichtingsvermogen (1= € 1.000)		
Stichtingsvermogen per 1 januari	945.732	1.045.968
Saldo van de rekening van baten en lasten (nadelig)	-203.421	-100.236
Stichtingsvermogen per 31 december	742.311	945.732

De ontwikkeling van het stichtingsvermogen heeft de volle aandacht van het bestuur van Stichting FVP.

Vorzieningen	31-12-2008	31-12-2007
g Voorziening premiebijdragen (1= € 1.000)		
g1 Voorziening voortzettingbijdragen		
Bijdragereglement 1999	318.767	410.018
g2 Voorziening inkoopbijdragen		
Bijdragereglement 1999	850	1.577
g3 Voorziening interestvergoeding		
Bijdragereglement 1999	1.680	1.507
Totaal	321.297	413.102

De voorziening premiebijdragen is berekend op basis van de factoren die bepalend zijn voor de hoogte van de per ultimo verslagjaar verschuldigde FVP-bijdragen. Een belangrijk deel van deze informatie komt echter pas achteraf beschikbaar. Daarom maakt FVP hierbij gebruik van inschattingen, die zijn gebaseerd op informatie van FVP en van derden. De werkelijke uitkomsten kunnen dus afwijken van de gemaakte inschattingen. Deze afwijkingen kunnen, mede gegeven de hoeveelheid deelnemers, van materieel belang zijn. Daarom wordt deze voorziening sinds 2006 elk kwartaal opnieuw berekend. Daarnaast worden de gevolgen voor de verplichtingen tot het eind van de looptijd van de regeling voorgelegd aan de BAC en het FVP-bestuur.

2008   2007

g1 Voorziening voortzettingsbijdragen Bijdragereglement 1999 (1= € 1.000)

Voorziening per 1 januari (na aftrek rentestandskorting)	410.018	493.307
Berekende rentestandskorting per 1 januari	10.464	-
Voorziening per 1 januari (voor aftrek rentestandskorting)	420.482	493.307
Bijstelling voorziening per 1 januari	-14.576	-24.518
Voorziening per 1 januari na bijstelling	405.906	468.789
Dotatie i.v.m. bijdrage m.b.t. boekjaar	158.913	200.620
Vastgestelde voortzettingsbijdragen	-238.552	-248.927
Voorziening per 31 december (voor aftrek rentestandskorting)	326.267	420.482
Berekende rentestandskorting	-7.500	-10.464
Voorziening per 31 december (na aftrek rentestandskorting)	318.767	410.018

g2 Voorziening inkoopbijdragen Bijdragereglement 1999 (1= € 1.000)

Voorziening per 1 januari (na aftrek rentestandskorting)	1.577	1.729
Berekende rentestandskorting per 1 januari	68	32
Voorziening per 1 januari (voor aftrek rentestandskorting)	1.645	1.761
Bijstelling voorziening per 1 januari	1.437	-64
Voorziening per 1 januari na bijstelling	3.082	1.697
Dotatie i.v.m. bijdrage m.b.t. boekjaar	1.961	2.212
Vastgestelde inkoopbijdragen	-4.113	-2.264
Voorziening per 31 december (voor aftrek rentestandskorting)	930	1.645
Berekende rentestandskorting	-80	-68
Voorziening per 31 december (na aftrek rentestandskorting)	850	1.577

g3 Voorziening interestvergoeding Bijdragereglement 1999 (1= € 1.000)

Voorziening per 1 januari	1.507	1.568
Dotatie i.v.m. bijdrage m.b.t. boekjaar	4.661	4.384
Vastgestelde interestvergoeding	-4.488	-4.445
Voorziening per 31 december	1.680	1.507

Vastgestelde premiebijdragen

Onder deze post worden opgenomen:

- voor het Bijdragereglement 1999: de bijdragen waarvoor Stichting FVP de definitieve vaststelling heeft gedaan. De datum van de vaststellingsbeslissing kan later liggen dan de beëindigingsdatum van het recht op een FVP-bijdrage. Dit houdt verband met de termijn van 26 weken waarin het WW-recht nog kan herleven. Na afloop van die termijn vindt definitieve vaststelling plaats;
- voor de grensarbeiders: de bijdragen die gedurende het verslagjaar bij Stichting FVP berekend en betaalbaar gesteld zijn.

Onder het Bijdragereglement 1999 wordt de voortzetting-bijdrage pas na beëindiging van het recht op een (loongerelateerde) WW-uitkering vastgesteld. In aansluiting op deze systematiek is bij het ramen van de lasten uitgegaan van het aantal beëindigde gevallen vermenigvuldigd met een schatting van de te verstrekken voortzettingbijdrage.

Op dezelfde wijze is voor werkloze werknemers van wie het recht op een voortzettingbijdrage nog niet is beëindigd, een schatting gemaakt van de tot de balansdatum opgebouwde rechten op deze voortzettingbijdrage.

De bijdrage wordt tegen de standaardtarieven van Stichting FVP bepaald, waarop de geldende rentestandskorting in mindering wordt gebracht. Voor beëindigde gevallen is dit de rentestandskorting op het moment van beëindiging van de werkloosheid. Voor lopende gevallen is dit de per ultimo 2008 geldende rentestandskorting van 3,20% (deze bedroeg in 2007 3,52%). Als het T-rendement lager is dan 4,0%, is de rentestandskorting nihil. De rentestandskorting is in

mindering gebracht op het deel van de brutovoorziening dat is berekend voor bijdragen die op basis van standaard-koopsommen met de pensioenuitvoerders worden afgerekend. Dit deel van de voorziening bedroeg per ultimo 2008 ongeveer 67% van de gehele voorziening vóór aftrek van de rentestandskorting.

De bijdrage in het kader van de doorsneepremie is bepaald tegen het geldende tarief van de pensioenuitvoerders die hebben gekozen voor berekening van de bijdrage op basis van doorsneepremie (33% van de gehele voorziening vóór aftrek van de rentestandskorting).

Het grote aantal vaststellingen in de laatste jaren (in 2008 € 238,5 miljoen, in 2007 € 248,9 miljoen) maakte het mogelijk de raming van de voorziening te verbeteren door het beschikbaar komen van meer gegevens uit het systeem van Stichting FVP. Dit leidde tot een bijstelling van de voorziening primo 2008 van € -14,6 miljoen (ten opzichte van € -24,5 miljoen primo 2007). Deze bijstelling is ten gunste van het resultaat gebracht.

De dotatie in verband met voortzettingbijdragen 2008 bevat voortzettingbijdragen van nieuwe en lopende gevallen in 2008, inclusief oprenting over 2008.

Voor de berekening van de voorziening interestvergoeding Bijdragereglement 1999 wordt een interest vergoed tegen het gemiddelde eurodeposito 12-maandstariefpercentage per de eerste werkdag van het kalenderjaar met een opslag van 0,25%. Het rentepercentage voor 2008 werd vastgesteld op 5,0% (tegen 4,3% in 2007).

	2008	2007
h Voorziening premiebijdragen grensarbeiders: (1= € 1.000)		
h1 Voorziening voortzettingsbijdragen grensarbeiders	2.800	3.700
h2 Voorziening interestvergoeding grensarbeiders	20	70
Totaal per 31 december	2.820	3.770
h1 Voorziening voortzettingsbijdragen grensarbeiders (1= € 1.000)		
Stand per 1 januari	3.700	3.900
Bijstelling raming voortzettingsbijdragen	192	941
Subtotaal	3.892	4.841
Onttrekking aan de voorziening	-1.092	-1.141
Stand per 31 december	2.800	3.700
h2 Voorziening interestvergoeding grensarbeiders (1= € 1.000)		
Stand per 1 januari	70	100
Bijstelling raming interestvergoeding	-43	-26
Subtotaal	27	74
Onttrekking aan voorziening	-7	-4
Stand per 31 december	20	70
i Voorziening beëindiging Kantoor FVP (1= € 1.000)		
Stand per 1 januari	7.102	7.340
Mutatie voorziening	-353	-238
Stand per 31 december	6.749	7.102

In november 2005 besloot het bestuur van Stichting FVP dat werknemers die op of na 1 januari 2008 WW-gerechtigd zouden worden, niet meer in aanmerking zouden komen voor een bijdrage uit de FVP-regeling. In december 2006 heeft het FVP-bestuur de instroom in de regeling echter met een jaar verlengd tot 1 januari 2009. In december 2007 vond opnieuw een verlenging van de instroom plaats met een jaar en in december 2008 werd besloten om de regeling tot 1 januari 2011 te laten doorlopen. Voor de kosten die voortvloeien uit de afbouw van de FVP-organisatie is een voorziening gevormd.

Het besluit om de FVP-regeling af te bouwen, zal op termijn leiden tot een uitstroom van middelen in verband met personele kosten, waarbij rekening is gehouden met de geschatte uitstroomkansen van het personeel. Op basis van de gemaakte inschatting van de bemiddelbaarheid van de zittende medewerkers is 53% van de maximale kosten in de voorziening begrepen.

Opbouw voorziening beëindiging Kantoor FVP (1= € 1.000)

	01-01-2008	Besteding	Vrijval/ dotatie	Mutatie	31-12-2008
Bruto salaris inclusief indexering	6.055	-109	-575	-684	5.371
Werkgeverslasten	671	-	112	112	783
LMC Prospectief	376	-10	-	-10	366
Retentiegratificaties	-	-	229	229	229
Totaal	7.102	-119	-234	-353	6.749

De totale mutatie in de voorziening beëindiging Kantoor FVP ten opzichte van 31 december 2007 bedraagt € 353.000. Deze mutatie bestaat uit bestedingen van € 119.000 en een vrijval en dotaties van per saldo € 234.000. Deze post is opgenomen onder de bijzondere baten (q). Deze mutatie wordt hieronder toegelicht.

Bestedingen

De bestedingen hebben betrekking op betalingen aan het Landelijk Mobiliteitscentrum (LMC) en aan vertrokken medewerkers. Deze betalingen zijn conform de vooraf gemaakte afspraken/inschattingen geschied.

Vrijval

Er zijn acht medewerkers vertrokken. De kosten die met dit vertrek samenhangen, waren opgenomen in de voorziening per 31 december 2007. In de voorziening per 31 december 2008 is rekening gehouden met tien nieuwe medewerkers

die in 2008/2009 in dienst zijn getreden. De aanspraken van de vertrokken medewerkers waren echter veel hoger dan die van de nieuwe medewerkers. Door de instroom van jonge werknemers met een kort dienstverband, en daardoor kortere WW-rechten, is ook de gemiddelde looptijd gedaald. Hierdoor hoeft minder lang geïndexeerd te worden. Per saldo betekent dit een vrijval van de voorziening ad € 575.000.

Dotaties

Door het vervallen van het werknemersdeel pseudo-WW-premie stegen de werkgeverslasten van 15,3% naar 18,5%. Hierdoor ontstond een extra werkgeverslast ad € 112.000. In 2008 is het besluit genomen om retentiegratificaties aan medewerkers te verstrekken die tot aan het einde van de FVP-regeling nodig zijn voor een goede afbouw van FVP. Hiermee is een bedrag van € 229.000 gemoeid. In totaal gaat het om een dotatie van € 341.000.

Kortlopende schulden

31-12-2008

31-12-2007

j Rekening-courant met de pensioenuitvoerders (1= € 1.000)

Rekening-courant met de pensioenuitvoerders	19.613	15.268
Te betalen interestvergoeding	397	255
Totaal	20.010	15.523

De rekening-courant met de pensioenuitvoerders betreft de in december vastgestelde premiebijdragen, die in januari zijn betaald. De te betalen interestvergoeding betreft de nog te betalen interest over de per balansdatum onder rekening-courant met pensioenuitvoerders nog te betalen premiebijdragen. Bij de berekening van de voorziening interestvergoeding wordt een interest vergoed tegen het gemiddelde eurodeposito 12-maandstariefpercentage per de eerste werkdag van het kalenderjaar met een opslag van 0,25%. Het rentepercentage voor 2008 werd vastgesteld op 5,0% (tegen 4,3% in 2007).

k Rekening-courant SVB

Over de rekening-courantverhouding van de SVB met Stichting FVP vindt interestverrekening plaats. Het hierbij gehanteerde gemiddelde maandpercentage is gelijk aan het 12-maands Euribor voor debetsaldi en het eenmaands Euribor voor creditsaldi.

31-12-2008

31-12-2007

l Overige schulden (1= € 1.000)

Te betalen declaraties van diverse instanties	251	256
Omzetbelasting	302	302
Schuld inzake vooruitbeleggingen	152	-
Diversen	21	42
Totaal	726	600

Niet in balans opgenomen verplichtingen

Ultimo 2008 waren er 61.700 lopende FVP-rechten. Deze rechten zullen in de komende jaren beëindigd worden. De rechten die tot 31 december 2008 zijn opgebouwd maar nog niet zijn uitbetaald, zijn opgenomen in de voorzieningen premiebijdragen. De inschatting van de rechten na 31 december 2008 wordt aan de volgende boekjaren toegerekend. De hieruit voortvloeiende lasten worden geraamd op € 190 miljoen.

In de rechtszaak tussen Stichting FVP en een WGA-gerechtigde (zie paragraaf 3.9) staat nog hoger beroep open tot 30 april 2009. Het is nog niet bekend of de wederpartij hier gebruik van maakt. De uit een dergelijk hoger beroep voortvloeiende, mogelijk substantiële, financiële consequenties zijn onzeker.

Toelichting op de onderscheiden posten van de rekening van baten en lasten van Stichting FVP over 2008 (1= € 1.000)

Baten	2008	2007
Opbrengsten uit beleggingen		
m Dividend		
Aandelen	7.066	7.684
Claims	-	75
Niet verrekenbare dividendbelasting	-704	-725
Kosten voorfinanciering dividendbelasting	-9	-8
Totaal dividend	6.353	7.026
n Interest		
Obligaties	36.399	41.579
Onderhandse leningen u/g	618	1.317
Kasgeldleningen u/g	8.566	9.803
Kasgeldleningen o/g	-129	-111
Rekening-courant SVB	16	4
Diversen	-156	-142
Totaal interest	45.314	52.450

o Securities lending

Voor FVP wordt gebruik gemaakt van securities lending. Dit houdt in dat effecten in verbruikleen worden gegeven aan Kas Bank. Tijdens deze verbruikleenperiode heeft Kas Bank het juridisch eigendom en FVP het economisch eigendom van de effecten. Na deze periode (dit is veelal enkele dagen) krijgt FVP de effecten weer terug. Desgewenst kunnen de effecten ook direct op afroep terugkomen. Tijdens de uitleenperiode ontvangt FVP onderpand. Tot oktober 2008 bedroeg dit onderpand voor aandelen 105% van wat in verbruikleen is gegeven. Voor obligaties was dit 102,50%. Dit onderpand betrof marktwaarden die dagelijks berekend worden. Hiermee werd het risico voor FVP toereikend afgedekt. In oktober 2008 zijn de onderpand-eisen aangescherpt, wat heeft geleid tot het stoppen van het uitlenen van vastrentende waarden. Sindsdien bestaat de waarde van effecten in securities lending alleen uit aandelen. Per balansdatum is tot een totaalbedrag van € 38,7 miljoen aan aandelen bij derden ondergebracht door securities lending.

2008 2007

p Koersverschillen (1= € 1.000)

p1 Ongerealiseerde koersverschillen

Ongerealiseerde koersverschillen aandelen	-116.764	-28.330
Ongerealiseerde koersverschillen valutatermijncontracten	6.355	1.371
Subtotaal	-110.409	-26.959

p2 Overige koersverschillen

Gerealiseerde koersverschillen aandelen	1.199	21.346
Opbrengst Ahold claim	-	365
Koersverschillen obligaties	10.937	13.126
Koersverschillen onderhandse leningen/geldleningen/klimleningen	16	88
Gerealiseerde koersverschillen valutatermijncontracten	-551	10.304
Bedongen korting Loyalis	14	-
Subtotaal	11.615	45.229

Totaal koersverschillen	-98.794	18.270
--------------------------------	----------------	---------------

Lasten

	Bijstelling (vóór rente- standskorting)	Rentestands- korting inzake bijstelling	Dotatie (vóór rente- standskorting)	Rentestands- korting inzake dotatie	Totaal 2008	Totaal 2007
--	---	---	---	---	----------------	----------------

r Uitkeringslasten

Totaaloverzicht lasten uit voorzieningen premiebijdragen (1= € 1.000)

Voorziening

a voortzettingsbijdragen	-14.384	471	158.913	-2.995	142.005	164.898
b inkoopbijdragen	1.437	-37	1.961	-65	3.296	2.096
c interestvergoeding	-43	-	4.661	-	4.618	4.358
Totaal	-12.990	434	165.535	-3.060	149.919	171.352

Overzicht lasten uit voorziening premiebijdragen (1= € 1.000)

Voorziening

a voortzettingsbijdragen	-14.576	471	158.913	-2.995	141.813	163.957
b inkoopbijdragen	1.437	-37	1.961	-65	3.296	2.096
c interestvergoeding	-	-	4.661	-	4.661	4.384
Totaal	-13.139	434	165.535	-3.060	149.770	170.437

Overzicht lasten uit voorziening grensarbeiders (1= € 1.000)

Voorziening

a voortzettingsbijdragen	192	-	-	-	192	941
b inkoopbijdragen	-	-	-	-	-	-
c interestvergoeding	-43	-	-	-	-43	-26
Totaal	149	-	-	-	149	915

2008   2007

Bedrijfskosten (1= € 1.000)

Accountantskosten

Controle jaarrekening	31	44
Overige controlewerkzaamheden (verslagstaten DNB)	1	1
Overige diensten	6	16
Totaal	38	61

De accountantskosten maken onderdeel uit van de uitvoeringskosten (s) en de algemene kosten (u) en zijn inclusief BTW.

s Uitvoeringskosten ten behoeve van FVP

De kosten voor de uitvoering 'Bijdrageregeling' bestaan, naast kosten van Kantoor FVP, uit kosten die door de ondersteunende afdelingen van het hoofdkantoor van de SVB aan Stichting FVP worden toegerekend.

De kosten voor de uitvoering 'Bijdrageregeling' bedragen € 5,3 miljoen. Het grootste deel wordt gevormd door de personeelskosten van Kantoor FVP, met een realisatie van € 3,4 miljoen. De personeelskosten bestaan uit salariskosten, kosten van externe deskundigen, opleidingskosten en overige personeelskosten. De kosten voor de uitvoering van de Bijdrageregeling bestaan, naast de personeelskosten, uit toegerekende kosten SVB (€ 0,7 miljoen), huisvestingskosten (€ 0,6 miljoen), automatiseringskosten (€ 0,1 miljoen), bureaunkosten (€ 0,3 miljoen) en diensten en diversen (€ 0,2 miljoen). In totaal was hiermee in 2008 een bedrag van € 1,9 miljoen gemeoid.

De personeelsbezetting van Kantoor FVP bedroeg in 2008 gemiddeld 53,0 fte's (in 2007 waren dit 58,0 fte's). Deze aantallen zijn exclusief uitzendkrachten en de fte's van de ondersteuning door medewerkers van het hoofdkantoor van SVB.

t Overige uitvoeringskosten

De overige uitvoeringskosten, de zogeheten 'niet-SVB-kosten', zijn niet direct gerelateerd aan de kosten die SVB maakt voor de uitvoering van de Bijdrageregeling. Deze kostenpost bedroeg over 2008 € 0,6 miljoen. In 2007 was dit hetzelfde bedrag.

De overige kosten bestaan uit:

- de toezichtkosten van DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Dit betreft kosten die ten laste komen van Stichting FVP in verband met de activiteiten of maatregelen van DNB en AFM die voortvloeien uit het toezicht;
- de bestuurskosten. Dit zijn de vacatievergoedingen en de vergoedingen voor reis- en verblijfkosten van leden

en plaatsvervangende leden van het bestuur van Stichting FVP (€ 16.128 ten opzichte van € 16.109 in 2007), de BAC, de WBV en de Geschillencommissie;

- de uitvoeringskosten van de UWV-administratie. Dit zijn de vergoedingen die Stichting FVP aan UWV verstrekt voor de kosten die voortvloeien uit activiteiten die de medewerkers van de administratie verrichten in het kader van het Uitvoeringsreglement 1999. De uitvoeringskosten UWV worden bepaald aan de hand van een opgave door UWV van de geraamde lasten die gedurende het boekjaar bij Stichting FVP in rekening gebracht worden. Daarnaast bevatten deze kosten de van UWV ontvangen aanpassingen op basis van de definitieve afrekeningen over voorgaande jaren;
- kosten voor een aansprakelijkheidsverzekering voor het FVP-bestuur (de BCA (Bestuurders- en Commissarissen Aansprakelijkheids)-polis);
- kosten voor de Sociaal-Economische Raad (SER). FVP draagt voor 50% bij aan de kosten die zijn gemaakt voor de eindevaluatie van het vernieuwd convenant medezeggenschap gepensioneerden en voor de evaluatie en inventarisatie van de principes voor goed pensioenfondsbeheer.

u Algemene kosten ten behoeve van het fondsbeheer

In het kader van fondsbeheer worden door toerekening en doorbelasting algemene kosten in rekening gebracht voor de dienstverlening van het hoofdkantoor van SVB. Deze kosten zijn verdeeld in kostensoorten op basis van afdelingsleutels of tijdschrijven, directe kosten en kostensoorten op basis van een algemene verdeelsleutel. Het gaat hierbij onder andere om kosten die zijn verbonden aan de financiële administratie, de accountantscontrole en het jaarverslag.

v Kosten vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer houden verband met het beheer van de beleggingsportefeuille. Deze kosten zijn inclusief de kosten van Barclays Global Investors en de kosten van Kas Bank, maar exclusief de kosten van Loyalis Financial Services. Deze laatstgenoemde kosten zijn namelijk in de waardeontwikkeling van dit beleggingsfonds verwerkt.

De kosten van het vermogensbeheer over 2008 bedroegen € 0,7 miljoen en waren daarmee lager dan in 2007 (toen sprake was van € 0,9 miljoen aan vermogensbeheerkosten). De voornaamste oorzaak voor deze daling was dat het grootste deel van 2008 sprake was van verschillende vacatures, terwijl deze in 2007 niet bestonden. Ten slotte was de dollarkoers in 2008 lager dan in 2007, waardoor in 2008 in dollars luidende kosten lager uitvielen in euro. De depotkosten namen af door de afname van de omvang van het belegd vermogen.

Amsterdam,
28 april 2009

Bestuur Stichting FVP

drs. C.C.H.J. Driessen (voorzitter in 2009)

drs. G. Verheij (voorzitter in 2008)

drs. J. Boersma

mw. H.A.N. Geboers

drs. E.J. Sloomweg

mr. drs. J.J. van de Velde

drs. J. Visser

J.S. Vroon

5.2 Overige gegevens

Aan het bestuur van
Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering
Postbus 22667
1100 DD AMSTERDAM ZUIDOOST

Accountantsverklaring

Wij hebben de in paragraaf 5.1 van dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2008 van Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering te Amsterdam bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de rekening van baten en lasten over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de inrichtingseisen zoals opgenomen in de Wet privatisering FVP. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en saldo van baten en lasten, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en saldo van baten en lasten relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering per 31 december 2008 en van het saldo van baten en lasten over 2008 in overeenstemming met de inrichtingseisen zoals opgenomen in de Wet privatisering FVP.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Voorburg, 28 april 2009
Deloitte Accountants B.V.

Was getekend,

drs. V.W.J.A. van Stijn RA MGA

Bestemming van het saldo van baten en lasten

In artikel 3 van de statuten is opgenomen dat Stichting FVP met haar middelen voorziet in:

- a aanvullende pensioenvoorzieningen ten behoeve van werknemers of hun nagelaten betrekkingen;
- b bijdragen ter financiering van onderzoeken inzake aanvullende pensioenen (op verzoek van de SER).

Het negatieve saldo van de rekening van baten en lasten van Stichting FVP over 2008 ad € 203,4 miljoen wordt ten laste gebracht van het vermogen van Stichting FVP.

6 Personalia en adresgegevens

Bestuur Stichting FVP

Per 31 december 2008

Aangewezen door de Raad van de Centrale Ondernemingsorganisaties (RCO):

Leden

drs. G. Verheij (voorzitter in 2008)

drs. J. Boersma

mw. H.A.N. Geboers⁽²⁾

mr. drs. J.J. van de Velde

Plaatsvervangende leden

S.A.H. Lauwers

drs. A.W. Hokken⁽¹⁾

mr. drs. M.B.A. Keim RA⁽²⁾

mr. R.J.J. Kragten⁽³⁾

Aangewezen door de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV):

Leden

drs. C.C.H.J. Driessen (voorzitter in 2009)

drs. J. Visser

Plaatsvervangende leden

J.G.A. van den Brink

vacature⁽⁴⁾

Aangewezen door het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV):

Lid

drs. E.J. Slootweg

Plaatsvervangend lid

drs. P. Kroon

Aangewezen door de Vakcentrale voor middengroepen en hoger personeel (MHP):

Lid

J.S. Vroon

Plaatsvervangend lid

J.W. Eggen

De werkgeversvoorzitter treedt in de even jaren op als voorzitter, de werknemersvoorzitter in de oneven jaren.

⁽¹⁾ De heer A.W. Hokken is met ingang van december 2007 plaatsvervangend bestuurslid van de heer J. Boersma. Hij volgde de heer A. Hekman op.

⁽²⁾ Mevrouw H.A.N. Geboers en de heer M.B.A. Keim zijn met ingang van 31 juli 2008 in het bestuur van Stichting FVP van functie gewisseld; mevrouw Geboers was plaatsvervangend lid en de heer Keim was bestuurslid

⁽³⁾ De heer R.J.J. Kragten is met ingang van april 2008 plaatsvervangend bestuurslid van de heer J.J. van de Velde. Hij volgde de heer A.A.M. Bolwerk op.

⁽⁴⁾ De heer H.T. van der Kolk is tot medio 2004 plaatsvervangend bestuurslid geweest. De ontstane vacature was ultimo 2008 nog niet ingevuld.

Bestuur Stichting FVP

RCO

FNV

CNV

MHP

SVB

Raad van Bestuur

Vermogensbeheer

Kantoor FVP

Management

Bestuurssecretariaat

Commissies

Geschillencommissie

Werkgroep Beleidsvoorbereiding FVP

Beleggingsadviescommissie

Uitvoering van de FVP-regeling

Sociale Verzekeringsbank
Van Heuven Goedhartlaan 1
1181 KJ Amstelveen

Raad van Bestuur SVB

drs. E.F. Stoové, voorzitter
M.J. Kemp, lid
mw. drs. M.P.I. ten Kroode, lid

Afdeling Vermogensbeheer

drs. F. Zwikstra RBA⁽⁵⁾, afdelingshoofd

Kantoor FVP/SVB

Bezoekadres:
Karspeldreef 6b
1101 CJ Amsterdam Zuidoost

Postadres:
Postbus 22667
1100 DD Amsterdam Zuidoost

Management Kantoor FVP

mr. H.J.F.M. Kas⁽⁶⁾
Directeur

E.P. Harmsen MBA
Manager Klantencontacten, Beoordeling & Uitvoering
en manager Informatisering & Automatisering
en manager Faciliteiten

J.S.L.M. Kamps
Manager Control & Finance

mr. H.J.F.M. Kas⁽⁷⁾
Manager Juridische Zaken & Beleid en manager
Controle Externe Gegevens en Aanspraakverlening

Het bestuurssecretariaat van de Stichting FVP is uitgevoerd door mevrouw drs. N.J.H. Merk-Loeff⁽⁸⁾, de heer J. Hoogendam en mevrouw drs. M. Perez Rubal van de afdeling Juridische Zaken & Beleid van Kantoor FVP.

⁽⁵⁾ Per medio 2008 is de heer F. Zwikstra afdelingshoofd van de afdeling vermogensbeheer. Hij volgde mevrouw V.G.M. van der Does-de Koning op.

⁽⁶⁾ De heer H.J.F.M. Kas is per 1 januari 2008 directeur van Kantoor FVP. Hij volgde mevrouw J.H. van Dijk op die per deze datum directeur van Kantoor Verzekering van de SVB is geworden.

⁽⁷⁾ De heer H.J.F.M. Kas behartigt per 1 januari 2008 de belangen van de afdelingen Juridische Zaken & Beleid en Controle Externe Gegevens en Aanspraakverlening. Hij volgde mevrouw M.B. Tamis op die per 31 december 2007 met FPU ging.

⁽⁸⁾ Mevrouw N.J.H. Merk-Loeff trad per 1 september uit dienst. Zij werd opgevolgd door mevrouw M. Perez Rubal.

Commissies

Geschillencommissie

J.H. Mulder (voorzitter)
G.A. Hansum RA (lid)
J.C. Verheij⁽⁹⁾ (lid)
J. Hoogendam, SVB/Kantoor FVP (secretariaat)

Beleggingsadviescommissie

drs. G. Verheij (werkgeversvoorzitter)
drs. C.C.H.J. Driessen (werknemersvoorzitter)
T. Berendsen (lid)
C.S.M. Molenaar RBA (lid)
mw. drs. G.M. Sol (lid)
drs. M.B.A. Sanders RBA⁽¹⁰⁾ (lid)
mr. M.J. van Dalen RBA, SVB/afdeling Vermogensbeheer (secretariaat)

De werkgeversvoorzitter treedt in de oneven jaren op als voorzitter, de werknemersvoorzitter in de even jaren.

Werkgroep Beleidsvoorbereiding FVP

drs. G. Verheij, VNO-NCW (werkgeversvoorzitter)
drs. C.C.H.J. Driessen, FNV (werknemersvoorzitter)
mw. L.H. van der Heiden, Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen
mr. H.J.F.M. Kas⁽¹¹⁾, SVB/Kantoor FVP
S.A.H. Lauwers, Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen
dr. J.F.J. de Munnik/mr. M.B.M. Willigers⁽¹²⁾, Verbond van Verzekeraars
J. Hoogendam, SVB/Kantoor FVP (secretariaat)

De werkgeversvoorzitter treedt in de oneven jaren op als voorzitter, de werknemersvoorzitter in de even jaren.

⁽⁹⁾ De heer J.C. Verheij nam op 28 november 2008 voor het laatst deel aan de Geschillencommissie. Hij zal per 1 januari 2009 worden opgevolgd door de heer H. Muller.

⁽¹⁰⁾ De heer M.B.A. Sanders werd met ingang van mei 2008 lid van de Beleggingsadviescommissie. Hij volgde de heer L.K. Dijkstra op.

⁽¹¹⁾ De heer H.J.F.M. Kas is sinds 1 januari 2008 directeur van Kantoor FVP. Hij volgde mevrouw J.H. van Dijk op, die per deze datum directeur van Kantoor Verzekering van de SVB werd.

⁽¹²⁾ De heer J.F.J. de Munnik was tot medio 2008 vertegenwoordiger voor de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen in de Werkgroep Beleidsvoorbereiding FVP. Hij werd medio 2008 opgevolgd door de heer M.B.M. Willigers.

7 Verklarende woordenlijst

Covered bond

Type obligatie waarbij extra zekerheid verschaft wordt, meestal in de vorm van een verhaalsrecht, op (vaak hypothecaire) vorderingen die de houder van de obligatie heeft.

Credit spread

Het rendementsverschil tussen een lening ten laste van de overheid en een vergelijkbare lening ten laste van een debiteur die niet tot de overheid behoort.

Euribor

De Euribor (Euro Interbank Offered Rate) is het rentetarief dat gehanteerd wordt in het interbancaire circuit in het Eurogebied.

Federal Funds Rate

In de Verenigde Staten is het tarief van de Federal Funds Rate, de rentevoet waartegen financiële instellingen kunnen lenen van de Federal Reserve (de federale bank van de Verenigde Staten). Banken onderling verstrekken elkaar ook leningen op basis van de Federal Funds Rate.

FTK

Financieel Toetsingskader: stelsel van regelgeving van DNB voor het bewaken van de financiële soliditeit van Nederlandse pensioenfondsen.

REA

Wet op de (Re)integratie Arbeidsgehandicapten.

REA-gerechtigde

Arbeidsgehandicapte van 40 jaar of ouder (dit leeftijds-criterium betreft een FVP-criterium), aan wie door UWV op grond van artikel 23 van de Wet REA een uitkering is toegekend in verband met scholing of opleiding, dan wel met het op proef verrichten van onbeloonde werkzaamheden bij een werkgever (proefplaatsing).

Rentestandskorting

De rentestandskorting (ook wel 'TL-korting' genoemd) is een rentekorting die wordt toegepast op actuair bepaalde bijdragen. De tarieven van actuair bepaalde bijdragen zijn gebaseerd op een vaste rekenrente van 4%. Als de werkelijke rente hoger is, wordt een korting toegepast. De hoogte van deze korting is afhankelijk van het T rendement.

Securities lending

Het uitlenen van effecten in ruil voor een vergoeding.

Stichtingsvermogen

Het eigen vermogen van Stichting FVP.

T-rendement

Het gemiddelde rendement van een geselecteerd pakket staatsleningen. Het belangrijkste kenmerk van deze staatsleningen is dat de resterende looptijd minimaal zeven jaar bedraagt. De hoogte van het T-rendement wordt maandelijks gepubliceerd door het Verbond van Verzekeraars.

TL-korting

Zie rentestandskorting.

Wet VPL

Wet VUT, Pensioen en Levensloop.

WW

Werkloosheidswet

WGA

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten

Colofon

Uitgave: Stichting FVP

Redactie: Juridische Zaken en Beleid

Eindredactie: Jelierse tekst & communicatie

Vormgeving: Edenspiekermann

Druk: Onkenhout Groep

© 2009 Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering

